

नेपाल र जर्मन राजदूतावासको प्रस्टीकरण

राहदानी खरिद प्रकरणमा कुनै दबाब छैन

जर्मन सरकारले कटुतापूर्वक प्रतिक्रिया दिएको भन्ने कुरामा कुनै सत्यता छैन। उक्त भेटघाट अन्य भेटघाटभन्दा सौहार्दपूर्ण खरहेको थियो।

शिशिर खनाल परराष्ट्रमन्त्री

बर्लिनस्थित नेपालका कार्यवाहक राजदूतलाई जर्मनीको संघीय परराष्ट्र मन्त्रालयमा एउटा बैठकका लागि निम्त्याइएको थियो, स्पष्टीकरणका लागि बोलाइएको थियो।

जर्मन राजदूतावास काठमाडौं

जेबी योञ्जन

काठमाडौं- राहदानी खरिद प्रक्रियावारे सार्वजनिक भएका विवरणलाई नेपाल सरकार र काठमाडौंस्थित जर्मन दूतावासले संयुक्तरूपमा खारेज गरेका छन्। विवाद बढ्दै जाँदा राजनीतिक र कूटनीतिक बहस चलिआएको बेला परराष्ट्रमन्त्री शिशिर खनालले राष्ट्रिय सभामा र काठमाडौंस्थित जर्मन राजदूतावासले सामाजिक सञ्जालमार्फत स्पष्टीकरण दिँदै सार्वजनिक भएका केही समाचारलाई 'मिथ्या' र 'झामक' भनेका हुन्।

दुवै पक्षको स्पष्टीकरणको निष्कर्ष हो- जर्मनीले नेपाल सरकारलाई राहदानी खरिद प्रकरणमा कुनै औपचारिक विरोधपत्र दिएको छैन, न त नेपाललाई कुनै प्रकारको चेतावनी नै दिएको छ।

हालै राहदानी खरिद प्रकरणमा

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले अनुसन्धान अघि बढाइरहेका बेला जर्मन सरकारले बर्लिनस्थित नेपाली कार्यवाहक राजदूतलाई बोलाएर असन्तुष्टि जनाएको र त्यसले नेपाल-जर्मनी सम्बन्धमा असर पार्न सक्ने चेतावनी दिएको भन्ने समाचार सार्वजनिक भएको थियो। त्यसैको खण्डन गर्न नेपाल र जर्मनी दुवैले औपचारिक धारणा सार्वजनिक गरेका हुन्। परराष्ट्रमन्त्री शिशिर खनालले जर्मन विदेश मन्त्रालयका अधिकारीसँग बर्लिनस्थित नेपाली कार्यवाहक राजदूतको भेट भएको स्वीकार गरे। तर, त्यसलाई सामान्य कूटनीतिक संवादका रूपमा व्याख्या गर्दै कुनै कटुतापूर्ण प्रतिक्रिया नभएको स्पष्ट पारे।

'जर्मन सरकारले कटुतापूर्वक प्रतिक्रिया दिएको भन्ने कुरामा कुनै सत्यता छैन। उक्त भेटघाट अन्य भेटघाटभन्दा सौहार्दपूर्ण रहेको थियो। कार्यवाहक राजदूतसँगको भेटका क्रममा आफ्नो मुलुकका कम्पनीहरूका सम्बन्धमा चासो राख्नु स्वाभाविक नै हो,' उनले बुधवार प्रतिनिधिसभा बैठकमा भने।

उनका अनुसार नेपाल र जर्मनीबीच लामो समयदेखि घनिष्ठ र सहयोगात्मक सम्बन्ध

रहँदै आएको छ। त्यही सम्बन्धका आधारमा दुवै देशबीच यस्ता संवाद भइरहनु सामान्य अभ्यास भएको उनको भनाइ छ। राहदानी खरिद प्रकरणबारे जर्मन पक्षले चासो राखे पनि नेपालले कानुनी प्रक्रियाअनुसार विषय अघि बढिरहेको जानकारी गराएको मन्त्री खनालले बताए। 'भेटघाटका क्रममा कार्यवाहक राजदूतले राहदानी खरिदसम्बन्धी विषय हाल न्यायिक निकायमा विचाराधीन रहेकोले सोको निरूपण नेपालको कानूनअनुसार हुने जानकारी गराउनुभएको छ,' उनले भने।

मन्त्री खनालको भनाइमा जर्मन पक्षले आफ्ना कम्पनीबारे चासो राख्नु अस्वाभाविक होइन। तर, त्यसलाई नेपालमाथिको दबाब वा कूटनीतिक असन्तुष्टिका रूपमा व्याख्या गर्नु तथ्यसँग मेल नखाने उनको तर्क छ। यता, काठमाडौंस्थित जर्मन राजदूतावासले पनि सामाजिक सञ्जालमार्फत तीनवटै स्पष्टीकरण जारी गर्दै सार्वजनिक भएका समाचारको खण्डन गरेको छ।

►► क्रमशः पृष्ठ २ मा

बालबालिकालाई सदस्यता दिएको विषयमा रास्वपा रक्षात्मक

मानवअधिकार आयोगले माग्‍यो सदस्यताको विस्तृत विवरण

निर्वाचन आयोग, राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोग, राष्ट्रिय बालअधिकार परिषद् तथा सम्बन्धित निकायहरूलाई यस विषयमा आवश्यक छानबिन गरी प्रचलित कानूनबमोजिम आवश्यक कदम चाल्नुपर्छ।

तिलोत्तम पौडेल अध्यक्ष, बालबालिका शाश्वत क्षेत्र राष्ट्रिय अभियान

महाधिवेशनमा प्रस्तुत गरिएको भनिएको प्रतिवेदनमा १८ वर्षमुनिका बालबालिकालाई सो पार्टीबाट सदस्यता वितरण गरिएको भए त्यस्तो कार्य प्रचलित नेपाल कानून र नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धताविपरीत हुने हुँदा उनीहरूलाई पार्टी सदस्यता वितरण भए नभएको सम्बन्धमा यथाशीघ्र विस्तृत जानकारी उपलब्ध गराउनु।

राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोग

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- ३५ हजार २५७ जना बालबालिकालाई सदस्य बनाएको राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) चौतर्फी विरोधपत्रि, रक्षात्मक बनेको छ। कानुनीले १८ वर्षमुनिका बालबालिकालाई राजनीतिक दलको सदस्यता लिन

वन्देज गरे पनि चितवनमा सम्पन्न महाधिवेशनको बन्दसत्रमा रास्वपाले उक्त संख्यामा बालबालिका सदस्य रहेको प्रतिवेदन पेस गरेको थियो।

यस विषयमा मानवअधिकार आयोगदेखि सार्वजनिकरूपमा विरोध हुन थालेपछि रास्वपाले त्यस्तो सदस्यता भेटिए खारेज गर्ने जनाएको छ। 'प्रमाणीकरण सम्पन्न भइसकेका अभिलेखकोसमेत पुनः परीक्षण गरी आधिकारिक कागजातसँग पूर्णरूपमा मेल खाने सदस्यता अभिलेखमात्र कायम गरिने छ। यस क्रममा प्राविधिक वा मानवीय त्रुटिका कारण १८ वर्षभन्दा कम उमेरका कुनै व्यक्तिको सदस्यता गल्तीले स्वीकृत भएको पाइएमा त्यस्तो सदस्यता तत्काल खारेज गरिने छ,' बुधवार रास्वपा महासचिव विपिन आचार्यले विज्ञापित

जारी गर्दै भनेका छन्।

यसअघि आयोगले रास्वपालाई पत्र पठाउँदै बालबालिकालाई सदस्यता वितरण गरे वा नगरेको सम्बन्धमा जानकारी मागेको थियो। 'महाधिवेशनमा प्रस्तुत गरिएको भनिएको प्रतिवेदनमा १८ वर्षमुनिका बालबालिकालाई सो पार्टीबाट सदस्यता वितरण गरिएको भए त्यस्तो कार्य प्रचलित नेपाल कानून र नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धताविपरीत हुने हुँदा उनीहरूलाई पार्टी सदस्यता वितरण भए नभएको सम्बन्धमा यथाशीघ्र विस्तृत जानकारी उपलब्ध गराउन राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोग ऐन, २०६८ को दफा २१(१) अनुसार अनुरोध गरिएको छ,' आयोगले बुधवार जारी गरेको विज्ञापितमा भनिएको छ।

►► क्रमशः पृष्ठ २ मा

के हुन्छ रास्वपालाई सजाय ?

राष्ट्रिय बालअधिकार परिषद्का पूर्वकार्यकारी निर्देशक मिलन धरेलका अनुसार बालबालिकालाई पार्टी सदस्यता दिनु कानूनविपरीत कार्य हो। नेपालको संविधानले बालबालिकाको हकसम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ। संविधानको धारा ३६ मा बालबालिकालाई कुनै प्रकारको शोषण गर्न वा अनुचित प्रयोग गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ। यसको व्याख्या बालबालिकासम्बन्धी ऐन, निर्वाचनसम्बन्धी विभिन्न ऐनले पनि गरेका छन्।

बालबालिकासम्बन्धी ऐन २०७५ ले १८ वर्ष पूरा नगरेकालाई नबालक भनेको छ। बालबालिकासम्बन्धी ऐनले नै बालबालिकालाई राजनीतिक उद्देश्य प्राप्त गर्नका लागि प्रयोग गर्न नपाउने व्यवस्था गरेको छ।

►► क्रमशः पृष्ठ २ मा

मोबाइल एपबाट क्यान नगर्न तीन तहकै सरकारलाई निर्देशन

काठमाडौं (प्रस)- सरकारले सरकारी कामकाजका आधिकारिक कागजात मोबाइल एप प्रयोग गरेर स्थान नगर्न तीन तहको सरकारलाई निर्देशन दिएको छ। बुधवार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले तीन तहका सरकारलाई यस्तो निर्देशनसहितको परिपत्र पठाएको हो। कार्यालयको सूचना प्रविधि शाखाले यो कदम डिजिटल

सुरक्षा र तथ्यांक गोपनीयता सुनिश्चित गर्नका लागि चालिएको जनाएको छ। 'बजारमा उपलब्ध विभिन्न मोबाइल स्क्रानिड एप (जस्तै: क्याम स्क्रानर) प्रयोग गर्दा स्थान गरिएका सामग्रीहरू विदेशी सर्वरहरूमा पुग्ने र भण्डारण हुने जोखिम उच्च रहन्छ,' शाखाले भनेको छ, 'यसरी राज्यका नीतिगत निर्णय, गोप्य डिप्लोमी र

संवेदनशील दस्तावेजहरू डिजिटल माध्यमबाट बाहिरिनु राष्ट्रिय सुरक्षाका लागि ठूलो चुनौती हो।' सरकारी अधिकारीहरूले विभिन्न विषयको विधेयकहरू बनाउने क्रममा मन्त्रीको फोटो क्याम स्थानमार्फत फोटो खिचेर पिडिएफ बनाउँदै आएका छन्।

►► क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

वैदेशिक रोजगारीलाई एजेण्टमुक्त बनाउने 'अपरेसन इलिगल एजेण्ट क्लिन-अप' अभियान

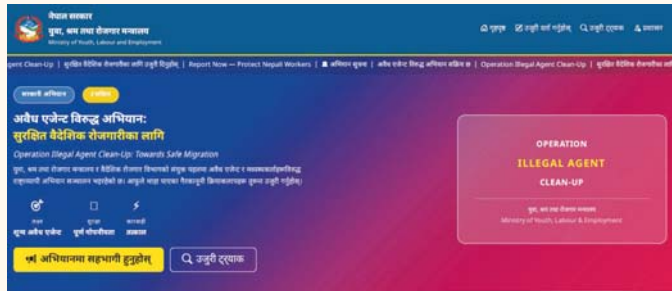
कानूनले एजेण्टहरूलाई मान्यता दिएको छैन, तर व्यवहारमा उनीहरू अधोपिच्छमा सक्रिय भएका कारण यो अभियान प्रभावकारीरूपमा सुरु गरिएको हो।

रामजी यादव श्रमजोड्डी

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सरकारले सुरक्षित वैदेशिक रोजगारीका लागि भन्दा नयाँ अभियान थालेको छ। युवा, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयले विशेष वेबसाइट र मोबाइल एप नै बनाएर 'अपरेसन इलिगल एजेण्ट क्लिन-अप' सुरु गरेको हो।

श्रममन्त्री रामजी यादवले मंगलवार अभियानको घोषणा गर्दै अवैधरूपमा सक्रिय एजेण्ट हटाएर वैदेशिक रोजगारीको बेथिति अन्त्य

के कुराको उजुरी दिने ?

- वैदेशिक रोजगारका लागि गैरकानुनी शुल्क असुल गरेमा
- भ्रूटो जागिरको प्रस्ताव वा नक्कली कागजात प्रदान गरेमा
- नेपाली कामदारको शोषण वा तस्करी गरेमा
- सहमतिविना जबरजस्ती श्रम गराएमा
- पैसा लिएर गायब भएमा वा सम्पर्क टुटाएमा
- मान्य इजाजतविना भर्ती व्यवसाय सञ्चालन गरेमा

गर्नु यसको प्रमुख उद्देश्य रहेको बताए। 'कानूनले एजेण्टहरूलाई मान्यता दिएको छैन, तर व्यवहारमा उनीहरू अधोपिच्छमा सक्रिय भएका कारण यो अभियान प्रभावकारीरूपमा

सुरु गरिएको हो,' मन्त्री यादव भने। वैदेशिक रोजगारीमा एजेण्टबाट श्रमिक ठगिने क्रम वर्षौंदेखि चल्दै आएको थियो।

►► क्रमशः पृष्ठ २ मा

लाखौं ठगीको अभियोगमा पाँच जना पक्राउ

काठमाडौं (प्रस)- वैदेशिक रोजगारीमा आकर्षक तलबको प्रलोभनमा पारी विभिन्न देश पठाइदिन्छु भन्दै ठगोको अभियोगमा पाँच जना पक्राउ परेका छन्। केन्द्रीय प्रहरी समचारकक्षका अनुसार काठमाडौं महानगरपालिका-१५ निवासी सरिब गिरी, चन्द्रागिरि नगरपालिका-८ की रामदास महर्जन, सिन्धुपाल्चोकका वाइडी लामा, रामेछापका ललितबहादुर तामाङ र धादिङकी सन्तोषी लामालाई पक्राउ गरिएको हो।

अभियुक्त सरिबले क्यानडाको लोभ देखाएर एक जनाबाट २० लाख रूपैयाँ, रामदासले युएईको रोजगारीको प्रलोभनमा सात जनाबाट ४५ लाख रूपैयाँ, वाइडीले अजरबैजान पठाइदिन्छु भन्दै एक जनाबाट ५० हजार रूपैयाँ, ललितबहादुरले कोसोभो पठाइदिने भनेर दुई लाख ५० हजार रूपैयाँ र सन्तोषीले स्पेन पठाउने बहानामा एक जनाबाट १५ लाख रूपैयाँ ठगोको उजुरीका आधारमा उनीहरूलाई पक्राउ गरिएको प्रहरीले जानकारी दिएको छ।

उनीहरूलाई काठमाडौं उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालयबाट भएको प्रहरी टोलीले विभिन्न स्थानबाट पक्राउ गरेको हो। कारवाहीका लागि सबै अभियुक्तलाई वैदेशिक रोजगार विभाग पुऱ्याइएको प्रहरीले जानकारी दिएको छ।

विज्ञापन वापतको रकम भुक्तानी गर्नेबारे अत्यन्त जरुरी सूचना

यस प्रभाव राष्ट्रिय दैनिकमा विज्ञापन प्रकाशित गरी कारोबार गर्दै आउनुभएका विज्ञापन एजेन्सी तथा अन्य विज्ञापनदाताहरूले विज्ञापन प्रकाशित गरे वापत हालसम्मको बाँकी बच्यौता रकम भुक्तानीका लागि पटक पटक मौखिक तथा लिखित अनुरोध गर्दा पनि भुक्तानी नगर्नु भएकोले यही मिति २०८३ असार २५ गतेभित्र भुक्तानी गर्नुहुन यो सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएको छ। अन्यथा यस अवधिभित्र पनि हिसाब फर्छ्यौट तथा मिलान नगरिएमा यस प्रभाव राष्ट्रिय दैनिकको रेकर्डमा रहिआएको हिसाब नै अन्तिम मानिने र हालसम्म उपलब्ध गराइएको कमिसन सुविधासमेत उपलब्ध गराउन नसकिने तथा रकम भुक्तानी नगर्ने कम्पनी, संस्थाहरूका सञ्चालकको नाम र फोटो सहित सार्वजनिक गरी रकम भुक्तानीका लागि कानून वमोजिम कारवाही अगाडि बढाइने व्यहोरा समेत यसै सूचना मार्फत जानकारी गराइन्छ।

लेखा शाखा

प्रभाव पब्लिकेसन प्रा.लि.

सिफल-७, काठमाडौं, नेपाल, फोन: ९७७-१-४३७३५७७, ४५८४३६८, मोबाइल नं. ९७७९८५४४००
Email: Marketing2prabhav@gmail.com

भक्तपुर नगरपालिकामा १७८ सम्पदा पुनर्निर्माण

त्रिवि सेवा आयोगको अध्यक्षमा पूर्वसचिव किशोर थापा नियुक्त

भक्तपुर- राष्ट्रिय कला संग्रहालयको ६६औं स्थापना दिवसका अवसरमा 'संग्रहालय सुरक्षा तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम' सम्पन्न भएको छ।

यसको अवलोकन गर्न स्वदेशी तथा विदेशीका आगमन तथा आकर्षण उत्तिकै बढिरहेको उल्लेख गर्दै नगरप्रमुख प्रजापतिले यसको संरक्षणका लागि नगरपालिका लागि रहेको बताए।

नगरप्रमुख प्रजापतिले भक्तपुरलाई सम्पदा भरीपूर्ण ऐतिहासिक नगरका रूपमा संरक्षण गर्ने लक्ष्यअनुसार नगरभित्र रहेका सबै संरचनालाई मौलिक शैलीमा पुनर्निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिएको बताए।

भएको बताए। भक्तपुरका प्रमुख जिल्ला अधिकारी विनोदकुमार खड्काले भक्तपुर आफैमा ऐतिहासिक तथा विश्वसम्पदा सूचीमा सूचीकृत नगर भएकाले यहाँको मौलिक संस्कृति र सम्पदाको संरक्षण सबैको साभ्ना दायित्व भएको बताए।

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- त्रिभुवन विश्वविद्यालय (त्रिवि) सेवा आयोगको अध्यक्षमा नेपाल सरकारका पूर्वसचिव तथा वरिष्ठ सहरि योजनाधिकार केशोर थापा नियुक्त भएका छन्।

मूल्यांकन तथा अन्तर्वातापिछ तीन जनाको नाम कुलपतिसमक्ष सिफारिस गरेको थियो। सोही सिफारिसका आधारमा कुलपति शाहले थापालाई अध्यक्षमा नियुक्त गरेका हुन्।

निकायमा सचिवका रूपमा कार्यरत रहेका थिए। उनले राष्ट्रिय आवास योजना, राष्ट्रिय सहरि विकास रणनीति, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम नीति, नेपाल पर्यटन वर्ष २०११ लगायतका महत्त्वपूर्ण सरकारी नीति तथा कार्यक्रमको निर्माण र कार्यान्वयनमा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गरेका थिए।

नेपाल सरकार उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय कम्पनीको हकदायी सम्बन्धी ३५ दिने सूचना

कृषेता रोजगार कम्पनी: AL-MAHA AGRICULTURAL CONTRACTING COMPANY. Advertisement for various jobs including Helper, Office Boys, and Heavy Driver.

कृषेता रोजगार कम्पनी: SMALL COFFEE MILL & ROASTERY PRODUCTION COMPANY. Advertisement for Barista jobs.

युएडमा रोजगार कम्पनी: NATIONAL PAINTS FACTORIES CO.LTD.CONT.BR.L.L.C. Advertisement for Building Painter jobs.

मैसुरिया रोजगार कम्पनी: JAGUAR FORCE SDN BHD. Advertisement for Security Guard jobs.

साउदीमा रोजगार कम्पनी: BLACK OCEAN PLASTIC FACTORY. Advertisement for Plastic Machine Operator jobs.

साउदीमा रोजगार कम्पनी: AL MAWARDI RECRUITMENT COMPANY. Advertisement for Cleaner General jobs.

बोलपत्रद्वारा मौलिया काठ दाउरा लिलाम विक्री विवरण सम्बन्धि सूचना

कृषेता रोजगार कम्पनी: UNITED GULF CONSTRUCTION. Advertisement for various construction jobs.

साउदी/युएइमा रोजगार कम्पनी: SAUDI MANPOWER SOLUTIONS CO. Advertisement for Construction Labours jobs.

अधिकतम खुद्रा मूल्य (MRP) सम्बन्धी सूचना

कर्मचारी नरहेको सूचना

साउदी/बहराइनमा रोजगार कम्पनी: MADAR AL TASHGHIH COMPANY FOR OPERATION AND MAINTENANCE. Advertisement for various jobs.

कतारमा रोजगार कम्पनी: BR SERVICES. Advertisement for various jobs.

NEPAL HR SOLUTION PVT. LTD. Advertisement for HR services.

Paradeshi Overseas Services Pvt. Ltd. Advertisement for HR services.

CONFIDENT INTERNATIONAL MANPOWER PVT.LTD. Advertisement for HR services.

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

‘पम्प माफिया’

माथि डण्डा चलाऊ

अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य ओरालो लागेको लामो समय भइसक्दा पनि नेपालमा मूल्य नघटाइएका कारण सरकार चौतर्फी आलोचनाको घेरामा थियो। अन्ततः आमनागरिकको चर्को दबावपछि नेपाल आयल निगमले पेट्रोल, डिजेल र हवाई इन्धनको खुद्रा बिक्री मूल्य घटाउने निर्णय गर्‍यो। निगम सञ्चालक समितिको मंगलबारको बैठकले भारतीय आयल कर्पोरेसन (आइओसी) बाट प्राप्त नयाँ खरिद मूल्यअनुसार बुधवार बिहान १ बजेदेखि लागू हुनेगरी मूल्य समायोजन गरेको थियो। तर, सरकारले मूल्य घटाएर उपभोक्तालाई राहत दिन खोजेको भोलिपल्टै बजारमा जुन दृश्य देखियो, त्यसले हाम्रो सार्वजनिक आपूर्ति प्रणाली र व्यावसायिक नैतिकताको कुरूप एना छलंग पारेको छ।

मूल्य घटेपछि राहत महसुस गर्नुपर्ने उपभोक्ता बुधवार बिहानैदेखि काठमाडौँ उपत्यकाका पेट्रोल पम्पहरूमा सास्ती खेप बाध्य भए। अधिकांश निजी पेट्रोल पम्पहरूले ‘डिजेल/पेट्रोल छैन’ भन्ने सूचना टाँसेर कृत्रिम अभाव सिर्जना गरे। खुलेका सीमित सरकारी तथा केही निजी पम्पहरूमा सवारीसाधनको लामो लाइन लाग्यो। यो आम उपभोक्तामाथिको सीधै बेइमानी र कानूनको धज्जी उडाउने पराकाष्ठा हो। अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा मूल्य बढनासाथ रातिको १२ बजेदेखि नै मूल्य बढाएर अवैध नाफा लुकाउन उद्दत हुने व्यवसायीहरूले मूल्य घट्टा भने उपभोक्तालाई राहत दिन आनाकानी गर्नु निन्दनीय छ।

मध्यपूर्वमा अमेरिका, इजरायल र इरानबीचको युद्धका कारण इन्धन आपूर्ति अवरुद्ध हुँदा विश्वबजारमा मूल्य आकासिएको थियो, जसको प्रत्यक्ष असर नेपालमा पनि पर्‍यो। सोही कारण एलपी ग्यास आधा सिलिण्डरमात्र बिक्री गर्ने व्यवस्थासमेत सरकारले गर्नुपर्‍यो। तर, अमेरिका र इरानबीच वार्तामाफत युद्ध अन्त्य गर्ने समझदारी भएपछि विश्वबजारमा इन्धनको आपूर्ति सहज हुँदै मूल्य घट्यो। अन्तर्राष्ट्रिय बजारको यो सकारात्मक प्रभाव नेपाली उपभोक्ताले पाउनु उनीहरूको नैसर्गिक अधिकार हो। तर, इन्धनजस्तो संवेदनशील र अत्यावश्यक वस्तुमा व्यवसायीहरूले ‘कार्टेलिङ’ र कृत्रिम अभाव सिर्जना गरेर उपभोक्तालाई सजाय दिए।

यस घटनामा मूल्य घटाउने नेपाल आयल निगम पनि गैरजिम्मेवार देखियो। चौतर्फी गुनासो आएपछि बल अनुगमनमा निस्कियो। निगमको टोलीले गरेको अनुगमनबाट १४ वटा पम्पले जानीजानी कृत्रिम अभाव सिर्जना गरेको पाइयो। ढिलै भए पनि निगमले अनुगमन गरेर कारवाहीको दायरा व्याजुनु सकारात्मक कदम हो। त्यसो त मूल्य घट्टा पम्प बन्द गर्ने प्रवृत्ति नयाँ होइन, यो हरेक पटक दोहोरिने क्रोनिक रोग हो। सरकार र नियामक निकायले पहिले नै यस्तो अवस्था आउन सक्छ भनेर पूर्वतयारी र कडा निगरानी राख्न किन सक्दैनन् ?

यो घटनाले के पुष्टि गर्छ भने हाम्रा व्यवसायीहरूमा न्यूनतम व्यावसायिक नैतिकता र मानवीय संवेदनाको अभाव छ। संकटको बेला राज्य र नागरिकलाई साथ दिनुको साटो केवल आफ्नो नाफामात्र हेर्ने यस्ता प्रवृत्तिलाई कुनै पनि बहानामा उन्मुक्ति दिनु हुँदैन। १४ वटा पम्पलाई मात्र कारवाही गरेर निगमले आफ्नो दायित्व पूरा भएको सम्झनु गल्ती हुने छ। सरकारी निर्णयलाई चुनौती दिँदै नागरिकलाई सास्ती दिने यस्ता कालोबजारी गर्नेहरूलाई हदैसम्मको कानुनी कारवाही गरिनुपर्छ। पेट्रोलियम पदार्थ जस्तो संवेदनशील क्षेत्रमा सिपिडकेट र कृत्रिम अभाव सिर्जना गर्ने तत्वहरूको अनुमतिपत्र खारेज गर्नेसम्मको कठोर कदम चाल्न सरकार पछि पर्नु हुँदैन। तबमात्र बजारमा विधिको शासन स्थापित हुने छ र उपभोक्ताले वास्तविक राहतको महसुस गर्न पाउने छन्।

□ हरिप्रसाद अधिकारी

हरेक नयाँ पुस्ता नयाँ नागरिक भएकाले उनीहरूलाई उनीहरूको व्यक्तिगत र सार्वजनिक आवश्यकताका बारेमा जानकारी दिनु आवश्यक छ। व्यक्तिगत तथा सार्वजनिक जीवनका आवश्यक गुणहरूको सिकाइ निरन्तर प्रक्रिया हो। प्रजातन्त्र खुला तथा स्वतन्त्र समाजको परिणाम भएकाले यस्तो समाजको प्रभावकारितामा नै लोकतन्त्रका आधारभूत मूल्य र मान्यताहरू प्रति स्फुट प्रतिबद्धता आवश्यक पर्दछ। त्यसैले हरेक नागरिकमा प्रजातन्त्रका आदर्शहरूको ज्ञान आवश्यक हुनु पर्दछ।

प्रजातन्त्रमा नागरिक शिक्षाको आवश्यकता

संसारमा धेरैजसो देशहरू प्रजातान्त्रिक शासन प्रणालीका छन् र केही देशहरू प्रजातन्त्रवाहेकका शासन प्रणालीमा छन्। ती देशहरूमा या त एकदलीय शासन छ या त सैनिक शासन छ या त निरंकुश राजतन्त्र छ। सबै देशहरू आजभोलि आफ्नो शासन प्रणालीलाई जनताका पक्षमा रहेको दावी गर्दछन् र त्यो नै स्वतन्त्र राज्यको विशेषता हो। लोकतान्त्रिक शासन प्रणालीलाई नै नमुना र आदर्श शासन प्रणाली हो भन्छन्। यसले के स्पष्ट पार्छ भने लोकतान्त्रिक शासन प्रणालीको आवश्यकता र स्वीकारोक्ति सबैलाई छ तर आफ्ना-आफ्ना स्वार्थका लागि शासकहरूले अप्रजातान्त्रिक व्यवस्था थोपेल्छन् र भन्छन्, यो नै व्यवस्था प्रजातान्त्रिक हो।

भिन्न-भिन्न राजनीतिक व्यवस्था भएका देशहरूमा नागरिक शिक्षाको अर्थ र क्षेत्र पनि फरक-फरक हुनसक्छ। खुला राजनीतिक र प्रजातान्त्रिक व्यवस्था भएका देशहरूमा जुन-जुन जानकारीहरूलाई नागरिक शिक्षाको आवश्यक तत्व मानिन्छ, ती तत्वहरू निरंकुश शासन प्रणालीमा वर्जित गरिएको हुनसक्छ। बहुलवादी समाज र बहुदलीय व्यवस्था भएको देशमा प्रजातन्त्रका आवश्यक तत्वहरू, राजनीतिक दलहरूको अधिकार, काम, कर्तव्य र विधिको शासन नागरिक शिक्षाको अंग हुनसक्छ भने निरंकुश वा एकदलीय वा निर्दलीय शासन प्रणाली भएका देशहरूमा त्यस्तो शिक्षामाथि प्रतिबन्ध लागेको हुनसक्छ। प्रजातन्त्र वा लोकतन्त्र भएका देशमा नागरिक शिक्षाले स्वशासन, सुशासन र नागरिकले आधारभूत तर जानैपर्ने कुराहरू भनेर बुझिन्छ। नागरिकहरूले आफ्नो पहिचान थाहा पाउने र आफ्नै शासनका लागि सक्रिय रूपमा भाग लिन दिने शिक्षा भएकाले नै नागरिक शिक्षा नाम दिइएको हो।

प्रजातान्त्रिक बहुलवादी समाजमा प्रत्येक नागरिक सक्रिय सदस्यको रूपमा हुन्छ। प्रजातान्त्रिक समाजमा प्रत्येक नागरिक आफ्नो अधिकार र कर्तव्यमा सजग हुनुपर्छ। त्यस्तो सजगता सदस्यको सक्रिय सहभागिताले मात्र सम्भव छ। नागरिकको सक्रिय सहभागिताले मात्र नागरिकमा सामाजिकनात्मक चेत पलाएको हुन्छ। नागरिक शिक्षा भनेको नागरिकलाई दिने त्यस्तो शिक्षा हो जसले नागरिकलाई असल बन्न सघाउँछ। यसले हरेक नागरिकलाई आपसमा मिलेर बस्न सिकाउँछ, हामी सबैलाई एउटै समाजका सदस्यहरू हो भनेर सिकाउँछ र विश्व नै एउटा परिवार हो भन्ने शिक्षा प्रदान गर्दछ। हाम्रो पूर्वीय मान्यतामा सम्पूर्ण पृथ्वीलाई नै एउटै परिवार हो भनिन्छ। वसुधैव कुटुम्बकम्। राज्य र समाजका प्रत्येक कार्यमा नागरिकको सक्रिय सहभागिताको चेतना दिन्छ। हाम्रो प्रत्येक दायित्व वहनमा आफ्नो व्यक्तिगत स्वार्थ भल्किनु हुँदैन। सबैको हितमा बढी ध्यान दिनुपर्छ भन्ने शिक्षा नागरिक शिक्षाले दिनुपर्छ।

नागरिक शिक्षाले घरपरिवारमा गर्नुपर्ने कर्तव्य, समाजमा बहन गर्नुपर्ने दायित्व, सडकमा या यात्रामा गर्नुपर्ने कर्तव्य, बजारमा जाँदा पसलमा वा पैसाले कारोबार गर्न बैकमा जाँदा बैकमा वा एटएम बुथमा पालना गर्नुपर्ने कर्तव्य, विद्यालय तथा क्याम्पसमा पूरा गर्नुपर्ने कर्तव्य, एकजना नागरिकले अन्य समाजका सदस्यहरूसँग गर्नुपर्ने व्यवहारको ज्ञान दिएको हुन्छ। समाजमा अगांगता भएका व्यक्तिहरू हुन्छन्, जेष्ठ नागरिकहरू हुन्छन्, अशक्त व्यक्तिहरू हुन्छन्, तिनीहरूसँग गर्ने व्यवहार सभ्य र सहयोगी हुनुपर्छ। आफूभन्दा सानालाई माया गर्ने र सहयोग गर्ने बानी हुनुपर्छ।

घरपरिवारमा आफूभन्दा मान्य, आफूसरहका र आफूभन्दा साना व्यक्तिहरू पनि हुन्छन्। सबैलाई श्रद्धाभाव राख्ने र माया गर्ने बानी बसाउनुपर्छ। देशमा भएको शासन व्यवस्थाको बारेमा जान्नुपर्छ। कुनै पनि नागरिकले मलाई प्रचलित कानून थाहा छैन भन्नु हुँदैन। राज्यको संविधान, प्रचलित कानून, नियम थाहा हुनुपर्छ। आफ्नो अधिकारको बारेमा पनि सचेत हुनुपर्छ। देशको राष्ट्रियताप्रति सम्मान गर्ने र देशको सुरक्षामा सदैव चनाखो हुनुपर्छ। त्यसैले एउटा असल नागरिक हुन नागरिकले थाहा पाउनु जरुरी छ- नागरिक शिक्षा किन आवश्यक छ ? नागरिकका लागि प्रजातन्त्र र मानवअधिकार किन आवश्यक छ र ती किन एकअर्काका लागि अभिन्न अंगहरू हुन् ? राज्यद्वारा, समाजमा र परिवारमा, विद्यालयमा, क्याम्पस वा विश्वविद्यालयहरूमा सामाजिक न्याय कसरी प्राप्त हुन्छ ? कस्तो सामाजिक न्यायको अभ्यास गरिएको छ ? भन्ने प्रश्नहरूको जवाफ पाउन सकिन्छ। त्यस्तै कानुनी राज्यको सम्मान कसरी हुनसक्छ ? विधिको शासनमा कसरी कानूनको पालना गरिन्छ ? राज्य र सरकार कसरी सञ्चालन भइरहेका छन् ? मुलुकको इतिहास, भूगोल र राजनीतिक विकासक्रम कस्तो रह्यो ? अहिले कुन अवस्थामा छ ? विश्व परिवेशमा आफ्नो अवस्था कस्तो छ ? देशको सामाजिक, आर्थिक तथा सांस्कृतिक अवस्था कस्तो छ ? भन्नेलगायतका प्रश्नहरूका बारेमा पनि नागरिक शिक्षाबाट जानकारी पाउन सकिन्छ।

नागरिकको पहिलो पाठशाला घरपरिवार हुन्छ। कुनै पनि नागरिकको सामाजिक चालचलन र जीवनका लागि आवश्यक सीप भनेर सिकाउने नागरिक शिक्षाको पहिलो पाठशाला घर परिवार हो। त्यही समानता, सद्भाव र मिलेर बस्ने शिक्षाको प्रारम्भ हुन्छ, त्यसैले जीवनको पहिलो गुरु आमालाई मानिन्छ। त्यसपछि सामाजिक व्यवहारका बारेमा,

किनभने समाज जीवनको अर्को पाठशाला हो। यसलाई विद्यालय भनेर औपचारिक मान्यता दिएको छैन, त्यो विद्यालय आफै जीवनको पहिलो औपचारिक पाठशाला हो जसले समाजमा के गर्नुपर्छ, कसरी सीप सिक्ने र बाँच्न सक्ने भन्ने हुन्छ। समस्यसँग जुधेर समाधान गर्दै अरुको हित गर्न सकिन्छ र आफू जीवन सहज बनाउन सकिन्छ भन्ने कुरा विभिन्न विज्ञ र अनुभवी गुरुहरूबाट जान्न सकिन्छ।

नागरिक शिक्षाको महत्त्व

हरेक नयाँ पुस्ता नयाँ नागरिक भएकाले उनीहरूलाई उनीहरूको व्यक्तिगत र सार्वजनिक आवश्यकताका बारेमा जानकारी दिनु आवश्यक छ। व्यक्तिगत तथा सार्वजनिक जीवनका आवश्यक गुणहरूको सिकाइ निरन्तर प्रक्रिया हो। प्रजातन्त्र खुला तथा स्वतन्त्र समाजको परिणाम भएकाले यस्तो समाजको प्रभावकारितामा नै लोकतन्त्रका आदर्शहरू सफल हुने छन्। यसका लागि प्रत्येक नागरिकमा लोकतन्त्रका आधारभूत मूल्य र मान्यताहरू प्रति स्पष्ट प्रतिबद्धता आवश्यक पर्दछ। त्यसैले हरेक नागरिकमा प्रजातन्त्रका आदर्शका बारेमा आधारभूत ज्ञान आवश्यक हुनु पर्दछ। प्रजातन्त्र शासन पद्धतिमात्र होइन, त्यो त एउटा सहनशील संस्कृति र विधिको शासन पनि हो भन्ने कुरामा जोड दिने शिक्षाको आवश्यकता पर्दछ। प्रजातान्त्रिक चेतना नभएको खुला र स्वतन्त्र समाज अराजक भीड हुन जान्छ।

विभिन्न जाति, भाषा, धर्म र संस्कृति भएको बहुलवादी समाजमा नागरिक शिक्षाको भन्नु बढी महत्त्व हुन्छ। नागरिक शिक्षाको अभावमा विभिन्न जात, वर्ग र समूहको बीचमा असहिष्णुताको वातावरण सिर्जना हुनसक्छ र जातिगत, धर्मगत र भाषागत विवादले सामाजिक विवाद र आपसमा झगडा हुनसक्छ। नागरिक शिक्षा प्राप्त नागरिकले मात्र सामूहिक हितका बारेमा जानेको हुन्छ र त्यस्ता व्यक्तिहरूले व्यक्तिगत अधिकार र समूहको अधिकार अभ्यासमा योगदान दिनसक्छ। नागरिक शिक्षाको सही जानकारीले मात्र परिवार, समुदाय, समाज, गाउँ, जिल्ला, राष्ट्र र अन्तर्राष्ट्रियमासमेत सकारात्मक प्रभाव पर्छ। नागरिक शिक्षाका अंगहरूमा मुख्यगरी निम्न तथ्यहरू पर्दछन्:

नागरिक ज्ञान:

आफ्नो देशको भूगोल, इतिहास, संविधान, संविधानमा भएका नागरिक अधिकारहरू (आधारभूत मौलिक हकहरू) जसलाई व्यक्तिको र समूहको अधिकारको रूपमा लिइन्छ, तिनको विस्तृत जानकारी आवश्यक छ। प्रजातन्त्र, मानवअधिकार, अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता, आर्थिक-सामाजिक, राजनीतिक तथा सांस्कृतिक अधिकारहरूका बारेमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रावधानका बारेमा ज्ञान आवश्यक छ। अधिकारका बारेमा जानकारी राख्दा नागरिकका कर्तव्यहरू पनि संगसंगै आउँछन्। राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धका बारेमा जानकारी आवश्यक छ।

कतिपय यस्ता विषयहरू हुन्छन् जसलाई अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमासमेत मान्यता र सम्मान गरिएको हुन्छ। जस्तो कि नेपालको बारेमा जान्नुपर्ने कुराभित्र पर्दछ- संसारको सर्वोच्च शिखर नेपालको सगरमाथा, भगवान् बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी, संसारका हिन्दूहरूका आराध्यदेव पशुपतिनाथ, माता जानकीको जन्मस्थान जनकपुर र नेपालका अन्य विश्वमा प्रख्यात विषयका सम्बन्धमा ज्ञान राख्नु आवश्यक छ। ती आफू बसेको देशका बारेमा गौरवशाली कुराहरू हुन् जसमा नागरिकले गौरव गर्नसक्छ। अरुलाई त्यसबारेमा व्याख्या गर्नसक्छ। मुलुकको शिक्षामा नागरिक शिक्षालाई एकीकृत रूपमा समाहित गर्नुपर्छ, अपरिहार्य रूपमा नागरिक शिक्षालाई नागरिक समक्ष पुऱ्याउनुपर्छ। यसले नागरिकलाई जानकारीसहित सचेत बनाउँछ र आफ्ना बारेमा, समाजका बारेमा, राष्ट्रका बारेमा सकारात्मक र सामाजिकनात्मक सोचाइको विकास गर्दै असल नागरिक बनाउन मद्दत गर्दछ।

नागरिक सीप:

त्यसबेला मात्र नागरिक आफ्ना अधिकार र कर्तव्यप्रति सचेत हुन्छ जुनबेलामा नागरिक आफैमा निर्णय गर्ने क्षमता राख्छ। त्यसका लागि उसले आफ्नो परिवेशको सम्पूर्ण जानकारी पाउनुपर्छ। आफ्नो परिवेशका बारेमा किन यस्तो भयो र अब के हुनुपर्छ भन्ने आलोचनात्मक सोच तयार गर्नसक्ने नागरिकलेमात्र ठीकलाई ठीक र बेठीकलाई बेठीक भन्न सक्छ। आफ्नो, समाज र देशका लागि आपसमा अन्तर्क्रिया गरेर निर्णय गर्नसक्ने सीपयुक्त नागरिकको आवश्यकता पर्छ। त्यस्तो सीप नागरिकले हासिल गर्नुपर्छ। आफ्नो, परिवार, समाज र राष्ट्रका बारेमा एउटा नागरिकमा आलोचनात्मक सोचाइको सीप आवश्यक पर्दछ। बाँच्नका लागि आवश्यक सीपको पनि जरूरत पर्दछ। आफ्नो बलबुतामा बाँच्ने सीप भनेको स्वाभिमानको पक्ष हो। प्रत्येक नागरिकमा एकअर्कासँग गर्ने व्यवहार र देशको राजनीतिक व्यवस्थाका बारेमा निर्णय लिनसक्ने क्षमता हुनुपर्छ। निर्वाचनमा कसलाई मत दिएर आफ्नो देशको र समाजको हित हुन्छ भन्ने निर्णय गर्नसक्ने क्षमता पनि नागरिकको सीप हो।

नागरिक दायित्व:

अधिकारसँगै कर्तव्यको पनि प्रसंग स्वतः आउँछ। अधिकार भनेको नागरिक भएपछि राज्यबाट पाउने

विशेष सुविधा हो। त्यस्तो सुविधा प्राप्त गर्न नागरिक कर्तव्य पूरा गरेको हुनुपर्छ। जस्तो कि कर तिर्नेलेमात्र राज्यको सामाजिक सुरक्षाको सुविधा पाएको हुन्छ। विमाको रकम तिर्नेलेमात्र विमाको सुविधा पाएको हुन्छ। पानीको, बिजुलीको, फोनको कर तिर्नेलाई मात्र ती चिजहरूको उपयोग गर्न पाउने हक हुन्छ। प्राप्त अधिकारले जुन परिणाम दिएको हुन्छ, त्यसको कार्यान्वयनमा नागरिकको कर्तव्यको सकारात्मक प्रयोगको आवश्यकता हुन्छ। व्यक्तिगत तथा सामूहिक जीवन पद्धतिका साथै मानव मर्यादाको सम्मान गर्ने, नागरिकका गतिविधिहरूमा अर्धपूर्ण र प्रभावकारी तरिकाले सहभागी हुने, प्रजातन्त्रको स्वस्थ विकास गर्ने, जैविक, सामाजिक, वातावरणीय, सांस्कृतिक, भाषिक तथा धार्मिक बहुलताको सम्मान गर्ने आदि दायित्व नागरिकमा रहेको हुन्छ। नागरिक शिक्षामा नागरिक दायित्व वा कर्तव्यलाई नागरिक शिक्षाको एउटा प्रमुख अंगको रूपमा लिइन्छ।

चरित्र निर्माण:

चरित्र निर्माण गर्नु नागरिक शिक्षाको प्रमुख कर्तव्य हो। असल नागरिकलेमात्र प्रजातान्त्रिक व्यवस्थालाई सहज तरिकाले अभ्यास गर्नसक्छ। नागरिकलाई चरित्रवान् बनाउने शिक्षा नै भएकाले चरित्र निर्माण एउटा अंगको रूपमा मानिन्छ। अनुशासित र सचेत नागरिकलेमात्र आफ्नो, परिवारको, समाजको र राष्ट्रको विकास गर्नसक्छ। असल चरित्र भएको नागरिकलेमात्र समाजलाई डोऱ्याउन सक्छ। त्यसैले असल चरित्र निर्माणका लागि नागरिक शिक्षाको आवश्यकता परेको हो। चरित्र निर्माणले नागरिक कर्तव्य पूरा गर्नका लागि नागरिकलाई उत्प्रेरित गर्छ। असल चरित्र भनेको सत्यप्रतिको सम्मान हो। आफूप्रति, परिवारप्रति, समाजप्रति र आफ्नो परिवेशप्रतिको सकारात्मक सोचाइ निर्माण गर्नु नै चरित्र निर्माण हो। सबै मानवप्रति समान व्यवहार गर्ने क्षमता विकास गर्नु नै चरित्र निर्माण हो। असल चरित्रवानको मानिस त समाजका लागि काम नलाग्ने बस्तुजस्तै हुन्छ।

नागरिक कर्तव्य

एउटा नागरिकले आफू उत्पादनशील भएर राज्यलाई योगदान दिनसक्छ। नागरिक नै त हो उत्पादनशील, उच्चमशील, व्यवसायी हुने, उद्योगपति हुने, श्रमिक भएर उत्पादन गर्न सहयोग गर्ने, कलाकार हुने, साहित्यकार हुने, शिक्षक, प्राध्यापक, प्रहरी, सेना, निजामती सेवका कर्मचारी, चिकित्सक, इन्जिनियर, सेवाप्रदायक तथा कृषक भएर सबैको सेवा गर्ने। अरुको दुःखमा दुःख नै सम्भरेर सबैको सेवा गर्नु र आफूले जानेको कुरा अरुलाई सिकाएर असल नागरिकको कर्तव्य पूरा गर्न सकिन्छ। यसरी सकारात्मक सोच र सहयोगले पनि राज्यलाई योगदान पुग्नसक्छ।

प्रजातान्त्रिक समाजमा प्रत्येक नागरिकले आफ्ना कर्तव्यहरू पूरा गर्नुपर्छ। हामीले स्थानीय, प्रादेशिक तथा संघीय व्यवस्थापिकाका लागि आफ्ना प्रतिनिधि निर्वाचित गर्छौं। तिनीहरूले कानून बनाउँछन्। हामीले ती कानूनहरूका बारेमा जान्नुपर्छ। ती कानूनको के असर पर्छ भन्ने जान्नुपर्छ र ती कानूनहरू मान्नुपर्छ। पदमा रहेकाहरूको कामको र उत्तरदायित्वको आधारमा आउनु र सम्मान गर्नुपर्छ। सरकारीलाई कर तिर्ने दिन तोकिएको छ भने त्यो बेलासम्म कर चुक्ता गर्नुपर्छ किनभने त्यही कर जम्मा भएर मुलुकको ढुकुटी बन्छ जसबाट जनताका आवश्यकताका लागि खर्च गरिन्छ। मौलिक हकहरू अभ्यासका लागि आवश्यक रकम त्यहीबाट खर्च गर्नुपर्छ किनभने सामाजिक न्यायका लागि समान व्यवहार गर्न पनि सरकारसँग आम्दानी हुनुपर्छ, त्यो आम्दानीको स्रोत भनेको भन्सार कर, आय कर, घरजग्गा कर र मालपोत नै हो।

देशको संविधान र कानूनको बारेमा जानकारी राख्नुपर्छ किनभने मलाई कानून थाहा छैन भनेर कानूनले छुट दिँदैन। प्रजातान्त्रिक प्रक्रिया, उदार समाज र समुदायको हितका विषयमा जानकारी राख्नुपर्छ। आफ्नो स्थानीय समुदायका काममा सहभागी हुनुपर्छ। देशको पक्षमा अडिग भएर लानुपर्छ। देशद्रोह ठूलो अपराध हो, आफ्नो देशप्रेम र राष्ट्रियताप्रति सधैं गर्नुपर्छ। एउटा देशद्रोही दुईपटक मर्छ, एकपटक देशप्रति गद्दारी गरेको दिन अनि अर्कोपटक साँच्चै काल आएको दिन। ‘जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी’ अर्थात् जननी र जन्मभूमि स्वर्गभन्दा पनि प्यारा हुन्छन्, महत्त्वपूर्ण हुन्छन् र श्रेष्ठ हुन्छन्। एउटा नागरिक र राज्यकाबीचमा कसैको सम्बन्ध भनेकै राष्ट्रप्रेम हो, राष्ट्रियता हो र राष्ट्रको माया हो।

राष्ट्र भनेको भौगोलिक सीमा भएको विभिन्न संस्कृति, जातजाति र भाषाको संगम स्थल हो। यो सार्वभौमसत्ता सम्पन्न हुन्छ, यसमा जनताले चुनेको सरकार हुन्छ, यो आफ्नो भोगचलन गरिएको भूमिलाई आफ्नै देश भनेर आवागमन गर्न स्वतन्त्र हुन्छ र खासमा त्यहाँ जनता हुन्छन्। त्यसैले आधुनिक परिभाषामा राष्ट्र वास्तवमा भूमिसहितको जनता हो। भूमिमात्रले राष्ट्रको अर्थलाई संकुचित बनाउँछ। उपयुक्त तथ्यहरू र तर्कहरूले नागरिक शिक्षा विद्यालयदेखि विश्वविद्यालयहरूसम्म पनि एकीकृत शिक्षाको रूपमा दिनु नै राज्यको कर्तव्य हो र ती शिक्षालाई ग्रहण गरी अभ्यासमा ल्याउनु नै नागरिक कर्तव्य हो। रासस

अम सरोकार

वैदेशिक रोजगारीमा रहँदा अपनाउनुपर्ने स्वास्थ्य सुरक्षाका उपायहरू

- सामान्यतया काम गर्ने समय आठ घण्टा अनिवार्य हो तर काम (ओभरटाइम) पाइयो भनेमा १२ घण्टाभन्दा बढी काम गर्दा शरीरलाई चाहिने आराम कम हुने भएकोले स्वास्थ्यमा असर पर्न जान्छ।
- कोठामा बस्दा वा सुत्दा एसी सही किसिमबाट प्रयोग गर्नुपर्छ।
- त्यसैले दैनिक १२ घण्टा काम गर्ने हो भने आठ घण्टा अनिवार्यरूपमा आराम गर्नुपर्छ।
- दैनिक काम गरेको समय र आरामको समय मिलाई सोहीवमोजिम पोषिलो खाना खानुपर्छ।
- स्वदेश र विदेशको वातावरण फरक पर्ने हुँदा पर्याप्त मात्रामा पानी पिउने गर्नुपर्छ।
- बाहिरी वातावरणमा घुम्न जाँदा वा हिँड्दा मास्क, चस्मा आदिको प्रयोग गर्नुपर्छ।
- जाडो र गर्मीको वातावरण हेरी कार्यस्थलमा वा स्थानमा उपयुक्त तवरले प्रयोग गर्नुपर्छ।
- धुमपान तथा मादकपदार्थको प्रयोगले स्वास्थ्यमा तुरुन्तै असर गर्ने भएकोले यसको प्रयोग गर्नु भनेको स्वास्थ्य खतरामा पार्नु हो। त्यसैले मादकपदार्थको प्रयोगबाट टाढै रहनुपर्छ।
- कामको प्रकृतिअनुसार तोकिएका सुरक्षाका सामानहरू प्रयोग गर्नुपर्छ। जस्तो: चस्मा, पञ्जा, रोप, बुट, ड्रेस, हेल्मेट, हार्नेस आदि। सुरक्षा कवच प्रयोग गर्न लापरवाही गरे दुर्घटना हुनसक्छ, स्वास्थ्यमा असर पर्छ।

महिला कामदारले ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

- प्रायः घरमा सिरी क्यामरा जडान गरिएको हुन्छ। त्यसबाट सबै कुरा निरीक्षण गरिरहेका हुन्छन्। त्यसैले सावधानी अपनाउनुपर्छ।
- घरमुली वा रोजगारदातासँग बढी कुराकानी गर्दा कतिपय ठाउँमा राम्रो मानिँदैन।
- नाचिको महिला वा पुरुषको साथ लागेर नाचिको नजानेको ठाउँमा जानु हुँदैन।
- पुरुष रोजगारदातामात्र घरमा भएका बेला विशेष सावधानी अपनाउनुपर्छ।

आर्मान कार्की 'द ब्याड्स किड्स सिजन ५' को ब्लाइण्ड अडिसन राउण्डबाट पार गरी नेक्स्ट राउण्डमा पुगेका छन्। उनले ब्लाइण्ड अडिसन राउण्डमा देश भावले ओतप्रेत स्वरसम्राट नारायण गोपालको गीत 'वीरताको चिनो वीरको सन्तान' गीत गाएर उपस्थित सबैलाई मन्त्रमुग्ध बनाएका थिए। उनले प्रस्तुत दिइरहेका निकै रोमाञ्चित बनिरहेका कोचहरू मिलन नेवार र अर्जुन सापकोटाले बेल बजाउँदै कुर्मी फर्काएका थिए। उनले टिम रोज्ने क्रममा मिलन नेवारलाई सरी म्याम भन्दै टिम अर्जुन सापकोटा रोजेका थिए। उनका स्वर र प्रस्तुतिको सबै कोचहरूले खुलेरै प्रशंसा गरेका थिए।

बिहीबार, १८ असार २०८३ (Thursday, 2 July 2026)

'आ बाट आमा २' को मध्यपूर्व राइट्स पनि 'सोल्ड आउट'

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- निर्देशक चन्द्र पन्तद्वारा निर्देशित चलचित्र 'आ बाट आमा २' ले प्रदर्शनअघि नै अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा उत्साहजनक सफलता हात पारिरहेको छ। निर्माण पक्षका अनुसार चलचित्रको मध्यपूर्व (यू.ए.ई., कुवेत, साउदी अरेबिया,

कतार, बहराइन र ओमान) प्रदर्शन अधिकार विक्री भएको छ।

आर्या इन्टरटेनमेन्ट प्रा. लि. का तर्फबाट निर्देशक चन्द्र पन्त र आशिष इन्टरटेनमेन्टको टोलीबीच यससम्बन्धी सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर भएको हो। यो सम्झौतासँगै मध्यपूर्वको वितरण अधिकार 'सोल्ड आउट' भएको छ। यसअघि नै यो चलचित्रको

प्रदर्शन अधिकार जापानका लागि 'आर एन्ड वी इन्टरटेनमेन्ट' तथा अमेरिका र क्यानडाका लागि 'डोको फिल्मस' ले महंगो रकममा खरिद गरिसकेका छन्।

आर्या इन्टरटेनमेन्ट प्रा. लि. को ब्यानरमा निर्माण भएको यस चलचित्रमा पल शाह, मलिका महत, विपना थापा, प्रदीप रावत, आकाश श्रेष्ठ, रिस्ता गुरुङ, निकिता आचार्य,

सविन श्रेष्ठ, विपना थापा, प्रदीप रावत, साइप्रेस पोखरेल, गजित विष्ट, नरेन खड्का लगायतको को मुख्य भूमिका रहेको छ।

वैदेशिक रोजगारीका कारण टाडिएका सन्तान र उनीहरूको प्रतीक्षामा जीवन बिताइरहेकी आमाको भावनालाई केन्द्रमा राखिएको यो चलचित्रले यसपटक पनि दर्शकको मन खुने अपेक्षा गरिएको छ। 'आउंछु भन्ने एउटा भूटो आशामा आमाले वर्षौंदेखि जमरा छरिरहेकी हुन्छिन्' भन्ने भावनात्मक संवादले कथावस्तुप्रति थप उत्सुकता जगाएको छ।

प्रदर्शनमा आउनु अगावै वितरण अधिकार (डिस्ट्रिब्युसन राइट्स) विक्री हुनुले चलचित्रको माग उच्च रहेको देखाउँछ। निर्देशक पन्तकै लेखन र पटकथा रहेको यस चलचित्रका मुख्य व्यवस्थापक (प्रोडक्सन म्यानेजर) करणसिंह रसाली हुन्।

आगामी असोज ३० गतेदेखि प्रदर्शनमा आउन लागेको यो चलचित्रलाई लिएर निर्माण पक्ष निकै उत्साहित छ। 'दर्शकको जमरा र आमाको पर्खाइको कथा' नारा (स्लोगन) राखिएको यस चलचित्र पारिवारिक एवं भावनात्मक कथावस्तुमा आधारित छ। नेपालमा यस चलचित्रको वितरण 'आरआर फिल्मस' ले गर्दै छ भने डिजिटल अधिकार 'ओएसआर डिजिटल' ले लिएको छ।

चन्द्र पन्तकै निर्देशन तथा निर्माणमा बनेको पहिलो भाग 'आ बाट आमा'ले धेरै लोभ बक्स अफिसमा १३ करोड भन्दामाथिको व्यापार गरेको थियो। जुन चलचित्र विकास बोर्डले आफ्नो २६ वार्षिक उत्सवमा सर्वाधिक कमाउने सुचिमा राखेको छ।

'मन विनाको धन २'मा विपिनको इन्ट्री

काठमाडौं (प्रस)- चाँडै नै छायांकनमा जान लागेको फिल्म 'मन विनाको धन २'मा नायक विपिन कार्कीको प्रवेश भएको छ। पछिल्लो समयका सर्वाधिक व्यस्त तथा उच्च माग भएका नायक कार्कीको प्रवेशले फिल्मको लाइनअप निकै बलियो बनाएको छ। यो फिल्ममा विपिनको भूमिका के हुनेछ, भन्ने विषयमा केही पनि खुलाइएको छैन। टंक बुढाथोकी प्रोडक्सनको ब्यानरमा निर्माण हुन लागेको यो फिल्ममा टंक बुढाथोकीको कथा तथा निर्देशन, शिवम अधिकारीको लेखन छ।

फिल्मको हाल धमाधम प्रि प्रोडक्सनको काम चलिरहेको छ। यो फिल्ममा यसअघि नायिका पूजा शर्मा, नायक महेश त्रिपाठी, कलाकारहरू सरोज खनाल र किरण केसी फाइनल भइसकेका छन्। पूजा र विपिनले पहिलो पटक फिल्मको पर्दामा

एकसाथ काम गर्न लागेका हुन्। यसैले पनि दर्शकका लागि पूजा र विपिनको केमेस्ट्री रोचक हुने पक्का छ।

फिल्म 'मन विनाको धन २'लाई सामाजिक कथावस्तुमा निर्माण गर्न लागिएको हो। फिल्ममा विपिनको प्रवेश भएपछि उत्साहित भएका निर्देशक बुढाथोकीले भने-'हामीले केही सातादेखि विपिनजीसँग कुराकानी गरिरहेका थियौं। उहाँ कथावस्तुलाई लिएर निकै उत्साहित हुनुभयो। दर्शकले उहाँलाई नयाँ अवतारमा यो फिल्ममा देख्न पाउनेछन्।'

गतवर्ष रिलिजमा आएको फिल्म 'मन विनाको धन'ले बक्स अफिसमा करिब ४ करोडको ग्रस कलेक्सन गरेको थियो। यो फिल्मको सफलताले उत्साहित टंकले यसपटक 'मन विनाको धन २'लाई अझै बलियो बनाउने बताएका छन्।

रंजशाला

फ्रान्स, मेक्सिको र नर्वे अन्तिम १६ मा स्विडेन, इक्वेडोर र आइभरी कोस्ट बाहिरिपि

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- विश्वकप २०२६ को नकआउट चरणका पहिलो खेलमा जित हात पार्दै फ्रान्स, मेक्सिको र नर्वे अन्तिम १६ मा प्रवेश गरेका छन्।

फिफा विश्वकप फुटबल प्रतियोगिताअन्तर्गतको खेलमा फ्रान्स स्विडेनलाई पराजित गर्दै अन्तिम १६ मा पुगेको छ। अमेरिकाको न्युयोर्कस्थित न्युजर्सी रंगशालामा भएको खेलमा फ्रान्सले स्विडेनलाई ३-० गोलअन्तरले पराजित गर्‍यो।

फ्रान्सको जितमा खेलको ४५औं र ७४औं मिनेटमा किलियन एम्बापेले गोल गरे भने खेलको ५३औं मिनेटमा ब्राइली बारकोलाले गोल गरे। अब अन्तिम १६ मा फ्रान्सले पाराग्वेको सामना गर्नेछ।

मेक्सिको विजयी

त्यस्तै इक्वेडरलाई पराजित गर्दै मेक्सिको फिफा विश्वकप फुटबल २०२६ को अन्तिम १६ मा पुगेको छ।

मेक्सिको सिटीस्थित एस्टाडियो अजटेका स्टेडियममा सम्पन्न खेलमा इक्वेडरलाई २-० गोलअन्तरले हराउँदै अन्तिम १६ मा स्थान पक्का गरेको हो। मेक्सिकोको जितमा जुलियन क्विनोनेस र राउल जिमेनेजले समान एक/एक गोल गरे। खेलको २१औं मिनेटमा जुलियनले

गोल गर्दै मेक्सिकोलाई पहिलो अग्रता दिलाए। त्यसपछि, खेलको ३१औं मिनेटमा राउलले गोल गर्दै मेक्सिकोको अग्रता दोब्बर बनाए। त्यसपछि, खेलमा दुवै टोलीले गोल गर्न सकेनन् र खेल मेक्सिकोको पक्षमा रह्यो।

मेक्सिकाले यसअघि भएको समूह चरणको खेलमा दक्षिण अफ्रिका, दक्षिण कोरिया र चेक रिपब्लिकलाई पराजित गर्दै नकआउट चरणमा प्रवेश गरेको थियो। यस हारसँगै इक्वेडर भने विश्वकपबाट बाहिरिएको छ।

नर्वेद्वारा आइभरी कोस्ट पराजित फिफा विश्वकप फुटबल प्रतियोगिताअन्तर्गतको खेलमा आइभरी कोस्टलाई पराजित गर्दै नर्वे अन्तिम १६ मा पुगेको छ।

अमेरिकाको डलास रंगशालामा भएको खेलमा नर्वेले आइभरी कोस्टलाई २-१ गोलअन्तरले पराजित गर्‍यो। नर्वेका लागि खेलको ३९औं मिनेटमा एन्टोनियो नुसाले गोल गरे। खेलको ७४औं मिनेटमा आइभरी कोस्टका लागि अमदा डियाल्लोले गोल गर्दै खेल

बराबरीमा ल्याए। त्यसपछि, खेलको ८६औं मिनेटमा एर्लिङ हल्वान्डले गोल गर्दै नर्वेलाई २-१ को अग्रता दिलाए। त्यसपछि, खेलमा कुनै पनि गोल भएन र नर्वे अन्तिम १६ मा पुग्यो। अब अन्तिम १६ मा नर्वेले ब्राजिलको सामना गर्नेछ।

वेदरल्यान्ड्सका प्रशिक्षकको राजीनामा मोरक्कोसँग नाटकीय हार बेहोर्दै विश्वकपबाट बाहिरिएपछि, नेदरल्यान्ड्सका मुख्य प्रशिक्षक रोनाल्ड कोम्पान अब टोलीको जिम्मेवारीमा रहने छैनन्। टोलीको असफलताको पूर्ण जिम्मेवारी आफूले लिँदै ६३ वर्षीय डच प्रशिक्षकले पदबाट राजीनामा घोषणा गरेका छन्।

मंगलवार सामाजिक सञ्जाल इन्स्टाग्राममाफर्त निर्णय सार्वजनिक गर्दै कोम्पानले नेदरल्यान्ड्स राष्ट्रिय टोलीको मुख्य प्रशिक्षक पद छोड्ने बताएका हुन्। उनले विश्वकपमा अपेक्षा पूरा गर्न नसकेको निराशा आफूले पनि सबैभन्दा बढी महसुस गरेको उल्लेख गरे। कोम्पानले भने, 'पूरा टोलीले विश्वकपमा इतिहास बनाउने सपना देखेको थियो। तर, त्यो लक्ष्य पूरा हुन सकेन। मुख्य प्रशिक्षकका रूपमा अन्तिम जिम्मेवारी मेरो नै हो।' यो नेदरल्यान्ड्सको प्रशिक्षकका रूपमा कोम्पानको दोस्रो कार्यकाल थियो। उनले यसअघि सन् २०१८ देखि २०२० सम्म पहिलो पटक टोली सञ्चालेका थिए।

एसपिए सुदूरपश्चिम स्पोर्ट्स अवार्ड

वर्ष पुरुष र महिला खेलाडीको मनोनयन सार्वजनिक

प्रभाव संवाददाता

धनगढी - भोली अर्थात् शुक्रवार कैलालीको धनगढीमा हुने 'सातौँ एसपीए सुदूरपश्चिम स्पोर्ट्स अवार्ड'को थप दुई विधाको मनोनयन सार्वजनिक गरिएको छ। आयोजक नेपाल खेलकूद पत्रकार मञ्च कैलालीले वर्ष खेलाडी पुरुष र महिलाको मनोनयन सार्वजनिक गरेको हो।

छनोट समितिमा अनुसार वर्ष खेलाडी पुरुषतर्फ क्रिकेटका दुई खेलाडीसहित भारोत्तोलनका एक खेलाडी रहँदा महिलातर्फ भने दृष्टिविहीन क्रिकेट, कबड्डी र फुटबलका खेलाडी मनोनयनमा परेका छन्। पुरुषतर्फ ट्वान्टी२० राष्ट्रिय क्रिकेट टोलीका कप्तान दिपेन्द्रसिंह ऐरी, भारोत्तोलक अशोक भण्डारी र राष्ट्रिय क्रिकेट टोलीका तीव्र गतिका बलर हेमन्त धामी मनोनयनमा परेका छन्।

ऐरीले ट्वान्टी२० अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेटमा लगातार पाँच खेलमा रनआउट गर्दै विश्व कीर्तिमान बनाएका थिए। उनले आईसीसी क्रिकेट विश्वकप लिग-२ अन्तर्गत यूईसंग त्रिकोणात्मक शृंखलामा नेपालका लागि सर्वाधिक १७५ रन बनाएका थिए।

दीपेन्द्रले विश्वकपमा स्कटल्याण्डविरुद्ध अर्जिजित अर्धशतक प्रहार गर्दै नेपाललाई १२ वर्षपछि विश्वकपमा जित दिलाउन उनले महत्वपूर्ण भूमिका खेलेका थिए। विश्वकपमै इंग्ल्यान्डविरुद्ध ४४ तथा वेस्ट इन्डिजविरुद्ध ५८ रनको उत्कृष्ट इनिङ खेलेका थिए। नेपाल प्रिमियर लिगमा उनको कप्तानीमा सुदूरपश्चिम रोयल्स उपविजेता बनेको थियो।

भारोत्तोलक अशोक भण्डारीले काठमाडौं र राजविराजमा सम्पन्न राष्ट्रिय भारोत्तोलन प्रतियोगितामा स्वर्ण पदकसँगै दुई वटा राष्ट्रिय कीर्तिमान कायम गरेका थिए। वीरगञ्जमा सम्पन्न अन्तरप्रदेश राष्ट्रिय भारोत्तोलन प्रतियोगितामा पनि उनले स्वर्ण पदक जितेका थिए। एकै वर्ष तीन राष्ट्रिय प्रतियोगितामा ह्याट्रिक स्वर्णसहित दुई राष्ट्रिय कीर्तिमान कायम गर्दै उनी मनोनयनमा परेका हुन्।

क्रिकेट हेमन्त धामीले प्रधानमन्त्री कपमा सुदूरपश्चिम प्रदेशका प्रमुख तीव्र गतिका बलरका रूपमा उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्दै ८ खेलमा २२ विकेट लिएर सर्वाधिक विकेटकर्ता बनेका थिए।

वागमतीविरुद्ध ६ ओभरमा १४ रन खर्चेर ७ विकेट लिँदै प्रधानमन्त्री कप इतिहासकै उत्कृष्ट बलिङ प्रदर्शनको कीर्तिमान पनि उनले बनाएका थिए। महिलातर्फ दृष्टिविहीन क्रिकेटकी पुनम चौधरी, कबड्डीकी मानमती विष्ट र फुटबलकी मिना देउवा मनोनयनमा परेका छन्। चौधरी पहिलो दृष्टिविहीन महिला ट्वान्टी क्रिकेट विश्वकपमा उपविजेता बनेको नेपाली टोलीकी सदस्य हुन्।

कबड्डी खेलाडी मानमती विष्टले चीनमा सम्पन्न छैटौँ वीच एसियन गेम्समा नेपाललाई ऐतिहासिक कास्य पदक दिलाउने टोलीको कप्तानी गरेकी थिइन्।

फुटबल खेलाडी मिना देउवाले साफ यू-२० महिला च्याम्पियनसिपमा नेपाललाई उपविजेता बनाउन उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्दै ६ खेलमा ७ गोल गरी सयुक्त सर्वाधिक गोलकर्ताको कीर्तिमान बनाएकी थिइन्। श्रीलंका र भुटानविरुद्ध दुई ह्याट्रिक गरेकी उनले राष्ट्रिय महिला टोलीबाट डेब्यु गर्दै इरानविरुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय खेल पनि खेलेकी थिइन्।

'सातौँ एसपीए सुदूरपश्चिम स्पोर्ट्स अवार्ड'का लागि यसअघि नै वर्ष प्रशिक्षक, वर्ष युवा खेलाडी, सुदूरपश्चिम आइकन पुरुष र महिलाको मनोनयन सार्वजनिक भइसकेको छ। छनोट समितिमा सदस्य नवराज पनेरुका अनुसार वर्ष प्रशिक्षकको लागि क्रिकेटका धिरेन्द्र चन्द, कबड्डीका विष्णुदत्त भट्ट र भारोत्तोलनका जीवन गौतम मनोनयनमा परेका छन्। 'वर्ष युवा खेलाडी' विधामा एथलेटिक्सका विरेन्द्र नाथ, कबड्डीका सुशील चानुनार र एथलेटिक्सकी सगीता विक मनोनयनमा परेका छन्।

त्यस्तै, 'सुदूरपश्चिम आइकन पुरुष' विधामा क्रिकेटका नारायण जोशी, भारोत्तोलनका अशोक भण्डारी र सुटिङका सुनिल चन्द मनोनयनमा परेका छन्। 'सुदूरपश्चिम आइकन महिला' विधामा कबड्डीका दिपा देउवा, एथलेटिक्सकी पूजा साउँद र तेक्वान्दोकी दिपा जैशी मनोनयनमा परेका छन्।

अवाडको मुख्य प्रायोजन सुदूरपश्चिममाञ्चल एकेडेमी (एसपीए) छ भने सुदूरपश्चिम प्रदेश खेलकूद परिषदले अवाड कार्यक्रमलाई मुख्य प्रवर्द्धकका रूपमा साथ दिन सम्झौता गरिसकेको छ। यसै, भायानेट इन्टरनेट पार्टनरको रूपमा अवाडमा जोडिएको छ।

ट्रम्पको क्रिप्टो कारोबार

एक वर्षमा कमाए एक अर्ब डलर

न्युयोर्क- अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले सन् २०२५ मा आफ्ना परिवारसँग सम्बन्धित क्रिप्टोकरेन्सी कारोबारबाट करिब एक अर्ब डलरबराबरको आम्दानी गरेको विवरण सार्वजनिक भएको छ।

अमेरिकी सरकारी नैतिकता कार्यालयले मंगलबार सार्वजनिक गरेको ९२७ पृष्ठको आर्थिक खुलासाअनुसार ट्रम्पले विशेषगरी वर्ल्ड लिबर्टी फाइनान्सियल र ट्रम्प क्रिप्टोकरेन्सीसँग सम्बन्धित कारोबारबाट ठूलो आय आर्जन गरेका हुन्। यही आम्दानीका कारण सन् २०२४ देखि २०२६ बीच उनको व्यक्तिगत सम्पत्ति दुई अर्ब ३० करोड डलरबाट बढेर छ अर्ब ५० करोड डलर पुगेको फोर्ब्सले जनाएको छ। खुलासाअनुसार ट्रम्पले स्टार्टअप कम्पनी वर्ल्ड लिबर्टी फाइनान्सियलसँगको सम्बन्धबाट करिब पाँच करोड ५० लाख डलर प्राप्त गरेका थिए भने जनवरी २०२५ मा राष्ट्रपतिको शपथअघि सार्वजनिक गरिएको ट्रम्प क्रिप्टोकरेन्सीसँग सम्बन्धित इजाजतपत्र सम्झौताबाट थप ६३ करोड ५० लाख डलर रोयल्टी प्राप्त गरेको उल्लेख छ। उक्त कम्पनी सेप्टेम्बर २०२४ मा ट्रम्पका छोराहरू र मध्यपूर्वका विशेष दूत स्टिभ विटकफका छोराहरूले संयुक्त रूपमा स्थापना गरेका थिए।

वर्ल्ड लिबर्टी फाइनान्सियलले आफ्नै डब्ल्यूएफआई टोकन विक्रीबाट ५५ करोड डलर उठाएको थियो। सेप्टेम्बर २०२५ देखि कारोबारयोग्य बनेको यो टोकनको मूल्य ४६ सेन्टबाट घटेर हाल करिब छ सेन्टमा फरेको छ। ट्रम्प र उनका तीन छोराहरूले डिटी माक्स डेफीमार्फत थप २२ अर्ब ५० करोड डब्ल्यूएफआई टोकन प्राप्त गरेका छन्। यसको हालको अनुमानित मूल्य एक अर्ब ३० करोड डलर रहेको जनाइएको छ। कम्पनीले अप्रिल २०२५ मा अमेरिकी डलरसँग आवद्ध स्टेबलकोइन पनि सार्वजनिक गरेको थियो।

क्रिप्टोकरेन्सी गतिविधिको कारण ट्रम्पमाथि राष्ट्रपति रहँदै आफूले लगानी गरेको क्षेत्रलाई नियमनमुक्त बनाउन प्रयास गरेको भन्दै स्वार्थको दृष्टिकोण आरोप लगाईएको छ। तर हवाइटा हाउसले ती आरोप अस्वीकार गर्दै राष्ट्रपति वा उनको परिवार कुनै पनि स्वार्थको दृष्टिकोण संलग्न नरहेको जनाएको छ। हवाइटा हाउसकी प्रमुख उपप्रेस सचिव अन्ना केलीले ट्रम्पले अमेरिकालाई विश्वको 'क्रिप्टो राजधानी' बनाएको दावी गर्दै प्रशासनका सबै निर्णय अमेरिकी जनताको हितमा केन्द्रित रहेको बताइन्।

सन् १९७८ को कानूनअनुसार राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिले आफ्नो सम्पत्ति तथा आम्दानी सार्वजनिक गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यसपटकको खुलासामा प्रथम महिला मेलानिया ट्रम्पले अमेजनका लागि निर्माण गरिएको वृत्तचित्रबाट एक करोड डलरभन्दा बढी र आफ्नो पुस्तक 'मेलानिया' बाट पाँच लाख डलरभन्दा बढी आम्दानी गरेको

उल्लेख छ। ट्रम्पले कोइनवेसजस्ता क्रिप्टो कम्पनीका सेयर, ट्रम्प ब्राण्डका विभिन्न सामग्री तथा गायक ली ग्रीनवुडसँगको सहकार्यमा विक्री गरिएको बाइबलबाट पनि उल्लेखनीय आम्दानी गरेको विवरणमा जनाइएको छ।

ट्रम्पको सम्पत्ति हाल उनका छोरा डोनाल्ड ट्रम्प जुनियरद्वारा सञ्चालित ट्रस्टमा राखिएको छ। यद्यपि, ट्रस्टको व्यवस्थाअनुसार कुनै पनि बेला त्यसको विघटन सम्भव भएकाले सन् २०२९ मा दोस्रो कार्यकाल समाप्त भएपछि ट्रम्पले सम्पत्तिमाथिको प्रत्यक्ष नियन्त्रण पुनः प्राप्त गर्न सक्ने अवस्था रहेको उल्लेख गरिएको छ।

यही आर्थिक खुलासामा उपराष्ट्रपति जेडी भान्सले पनि सन् २०१६ मा प्रकाशित आफ्नो संस्मरण 'हिलविली एलेगी' बाट १० लाखदेखि ५० लाख डलरसम्म रोयल्टी प्राप्त भएको विवरण सार्वजनिक गरेको छ। रासस/एएफपी

बुधवार बिहान रुसको सेन्ट पिटर्सबर्गमा रहेको बग्ने रागतको मुक्तिदाता क्याथेड्रल पछाडि देखिएको अस्ताउँदो पूर्णिमा।

तस्वीर: एपी

लाहोरमा शिक्षण केन्द्रको छत खस्दा १४ बालबालिकाको मृत्यु

लाहोर- पाकिस्तानको पूर्वी सहर लाहोरस्थित एक निजी शिक्षण केन्द्रमा निर्माणाधीन भवनको छत खस्दा कम्तीमा १४ जना विद्यालय उमेरका बालबालिकाको मृत्यु भएको छ भने आठ जना घाइते भएका छन्। प्रहरीका अनुसार भग्नावशेषमा थप बालबालिका फसेको आशंकाका उद्धार कार्य जारी छ। घटनापछि शिक्षण केन्द्रका सञ्चालक र अर्का एक जनालाई पक्राउ गरिएको छ।

वरिष्ठ प्रहरी अधिकारी फैसल कामरानका अनुसार पुरानो भवनमा सञ्चालन भइरहेको शिक्षण केन्द्रको अपूर्ण दोस्रो तलको छत कमजोर निर्माणका कारण भत्किएको प्रारम्भिक अनुसन्धानबाट देखिएको छ। घाइते बालबालिकाको अस्पतालमा उपचार भइरहेको उनले जानकारी दिए। छत खस्नेवित्तिकै एम्बुलेन्स, सुरक्षाकर्मी र उद्धार टोली घटनास्थलमा पुगेका थिए। स्थानीय वासिन्दाले पनि बेलचा र खाली हातले भग्नावशेष हटाउँदै फसेका बालबालिकाको खोजीमा सहयोग गरेका थिए।

घटनापछि अस्पताल र शिक्षण केन्द्र रहेको क्षेत्रमा शोकको वातावरण छाएको छ। बालबालिकाको शव परिवारलाई बुझाउँदा आफन्तहरू भावविह्वल बनेका थिए। अधिकांश पीडित स्थानीय वासिन्दा भएकाले मंगलबार नै अन्त्येष्टि गरिने तयारी गरिएको थियो।

स्थानीय वासिन्दाले असुरक्षित र जीर्ण भवनमा कक्षा सञ्चालन गरेको आरोप लगाउँदै शिक्षण केन्द्रका सञ्चालकमाथि कडा कारवाहीको माग गरेका छन्। एक स्थानीय वासिन्दा जफर इकबालले एउटै टोलका धेरै परिवारले आफ्ना सन्तान गुमाएकाले कसको घरमा पहिले समवेदना व्यक्त गर्न जाने भन्ने अवस्थासमेत नरहेको बताए। पाकिस्तानमा कमजोर निर्माण गुणस्तर, सुरक्षा मापदण्डको

वेवास्ता र जीर्ण भवनका कारण भवन भत्किएको घटना पटक-पटक हुने गरेका छन्। राष्ट्रपति आसिफ अली जरदारी र प्रधानमन्त्री शाहवाज सरिफले घटनाप्रति गहिरो दुख व्यक्त गर्दै मृतकका परिवारप्रति समवेदना प्रकट गरेका छन्। उनीहरूले घाइतेको शीघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गर्दै यस्ता दुर्घटना दोहोरिन नदिन प्रभावकारी सुरक्षा व्यवस्था लागू गर्न सम्बन्धित निकायलाई आग्रह गरेको छ। रासस/एपी

चीनमा कडा लगानी सुरक्षा नियम लागू

बेइजिङ- अमेरिका-चीनबीच प्रविधि क्षेत्रमा बढ्दो प्रतिस्पर्धाकाबीच चीनले बुधवारदेखि विदेशी लगानी र सीमापार लगानीसम्बन्धी गतिविधिसँग कडा राष्ट्रिय सुरक्षा नियम लागू गरेको छ। नयाँ व्यवस्थाले राष्ट्रिय सुरक्षामा प्रभाव पार्न सक्ने लगानी, प्रविधि, सेवा तथा दक्ष जनशक्तिको सीमापार आवागमनमाथि सरकारलाई थप निगरानी र समीक्षा गर्ने अधिकार दिएको छ।

जुन १ मा घोषणा गरिएको यी नियमले चीनको सीमा पार गर्ने पुँजी, कर्मचारी, प्रविधि तथा सेवासम्बन्धी गतिविधिलाई नियमन गर्न व्यापक कानुनी आधार तयार गरेको छ। चीनको मन्त्रिपरिषद स्टेट कार्टिसलले जारी गरेको व्यवस्थाअनुसार यसको उद्देश्य विदेशी लगानीको गुणस्तर र स्तर सुधार गर्दै राष्ट्रिय सुरक्षाको संरक्षण गर्नु हो।

नियमअनुसार सबै बाह्य लगानीले 'समग्र

राष्ट्रिय सुरक्षा अवधारणा'को पालना गर्नुपर्ने छ र घरेलु तथा अन्तर्राष्ट्रिय हितबीच संतुलन कायम गरिने उल्लेख गरिएको छ। साथै, राष्ट्रिय सुरक्षामा असर पार्न सक्ने कुनै पनि लगानी वा सम्पत्ति स्थानान्तरणको समीक्षा गर्ने अधिकार पनि सरकारलाई दिइएको छ।

बेइजिङले कृत्रिम बुद्धिमत्ता, कम्प्युटर चिप र हरित प्रविधिलाई रणनीतिक तथा आर्थिकरूपमा महत्त्वपूर्ण क्षेत्र मानेर ती उद्योगको स्वदेशी विकासलाई प्राथमिकता दिँदै आएको छ। यसै क्रममा सीमापार कारोबारमाथिको निगरानी थप कडा बनाइएको हो। नयाँ व्यवस्थाअनुसार हालसम्म वस्तु र डेटामा सीमित रहेका निर्यात नियन्त्रण अब सेवा, प्रविधि हस्तान्तरण तथा प्राविधिक विशेषज्ञलाई विदेश पठाउने वा विदेशमा तालिम दिने गतिविधिसम्म विस्तार गरिएको छ।

यस कदमले विदेशी लगानीकर्ताको

चीनको विशाल प्रविधि बजारमा पहुँच सीमित हुन सक्ने चिन्ता पनि बढाएको छ। चीनले सीमापार लगानीप्रति अपनाउँदै आएको सतर्क नीतिअन्तर्गत अप्रिलमा मेटाले चीनमा स्थापना भई हाल सिंगापूरमा आधारित एआई स्टार्टअप मानुसलाई अधिग्रहण गर्ने प्रयासप्रति पनि आपत्ति जनाएको थियो।

अमेरिका-चीन आर्थिक तथा सुरक्षा समीक्षा आयोगले यो निर्णय चीनले राष्ट्रिय सुरक्षाको नाममा विदेशी लगानीमाथि नियन्त्रण बढाउँदै आएको दीर्घकालीन प्रवृत्तिको निरन्तरता भएको जनाएको छ। आयोगले मे महिनामा चीनका राष्ट्रिय सुरक्षा कानूनको व्याख्या र कार्यान्वयनमा अधिकारीहरूलाई व्यापक अधिकार रहेकाले विदेशी कम्पनीका लागि कानुनी अनिश्चितता र व्यावसायिक जोखिम थप बढ्न सक्ने चेतावनी दिएको थियो। रासस/एएफपी

दक्षिण कोरियाको प्रधानमन्त्रीमा हान नियुक्त

सियोल (दक्षिण कोरिया)- दक्षिण कोरियाका राष्ट्रपति ली जे म्युङले हान सेओङ सुकलाई प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त गरेको राष्ट्रपति प्रवक्ता काङ यु-जुङले बुधवार घोषणा गरेका छन्।

नियुक्ति आगामी जुलाई जुलाई १ देखि लागू हुने जनाइएको छ। यो सँगै हान ली जे म्युङको प्रशासनमा दोस्रो महिला प्रधानमन्त्री, किम मिन-सिओकको उत्तराधिकारी र देशको इतिहासमा ५०औँ प्रधानमन्त्री बनेकी छन्।

दक्षिण कोरियाको राष्ट्रिय सभाले हान सेओङ-सुकलाई प्रधानमन्त्रीको रूपमा नियुक्त

गर्न गरेको मतदानमा १६६ मत पक्षमा र सत्तापक्ष र सरकार समर्थक दलहरूबाट उपस्थित १६७ सदस्यहरूमध्ये एक विपक्ष मतको साथ अनुमोदन गरेको जनाइएको छ। हान यस पदका लागि अयोग्य भएको तर्क गर्ने मुख्य विपक्षी दल पिपुल पावर पार्टी (पिपिपी) ले बहिष्कार गरेता पनि जुन ३० मा पूर्ण अधिवेशनमा मतदान भएको थियो।

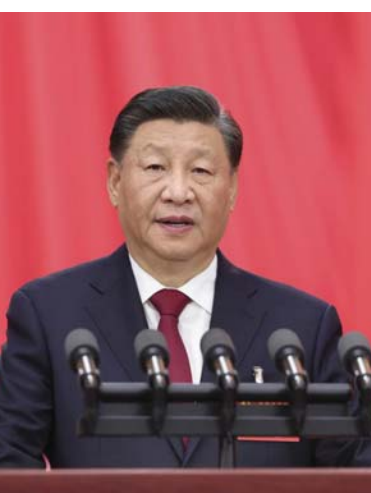
लघु तथा मध्यम उद्यम (एसएमई) मन्त्रीका रूपमा कार्यरत हान सेओङ-सुक प्रधानमन्त्री नियुक्ति भएसँगै, २० वर्षपछि दक्षिण कोरियाले पुनः महिलामन्त्री पाएको छ। रासस/क्युएनए

सीको जोङ: बलियो सेना र भ्रष्टाचार अन्त्य

बेइजिङ- चिनियाँ राष्ट्रपति सी चिनफिङले देशको रक्षा क्षमता थप सुदृढ बनाउने, सेनाको आधुनिकीकरणलाई तीव्रता दिने र सत्तारूढ चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीभित्रको भ्रष्टाचारविरुद्धको अभियानलाई अझ कडा बनाउने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका छन्। उनले ताइवानलाई चीनसँग एकीकरण गर्ने लक्ष्य पनि पुनः दोहोर्‍याउँदै बाह्य हस्तक्षेपको विरोध गर्न आग्रह गरेका छन्।

चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको १०५औँ स्थापना दिवसका अवसरमा ग्रेट हल अफ द पिपुलमा आयोजित कार्यक्रममा राजनीतिक तथा सैन्य नेतृत्वलाई सम्बोधन गर्दै सीले सशस्त्र सेनामाथि पार्टीको पूर्ण नेतृत्व कायम राख्दै राष्ट्रिय रक्षा र सेनाको आधुनिकीकरणलाई निरन्तर अघि बढाइने बताए। उनले बलियो सेना राष्ट्रिय सुरक्षाको आधार भएको उल्लेख गर्दै रक्षा क्षमता थप सुदृढ बनाउने धारणा राखे।

सीले पार्टीले भ्रष्टाचारविरुद्धको दीर्घकालीन र व्यापक अभियानलाई दृढतापूर्वक अघि

बढाउनुपर्ने बताए। उनको नेतृत्वमा सञ्चालित भ्रष्टाचारविरोधी अभियानका क्रममा पछिल्ला तीन वर्षमा दुई जना रक्षामन्त्री पदमुक्त भएका छन् भने चीनको सर्वोच्च सैन्य निकाय केन्द्रीय सैन्य आयोगमा पनि व्यापक फेरबदल भएको छ। यही अभियानका कारण चिनियाँ सेनाको

युद्ध क्षमता र नेतृत्व संरचनामाथि विश्लेषकहरूले प्रश्नसमेत उठाउँदै आएका छन्।

यसअघि मे महिनामा केन्द्रीय सैन्य आयोगले वरिष्ठ सैन्य अधिकारीमाथि कडा शिक्षा, व्यवस्थापन र निगरानी लागू गर्ने नयाँ व्यवस्था सार्वजनिक गरेको थियो। यसको उद्देश्य सेनाभित्र अनुशासन र पारदर्शिता सुदृढ गर्नु रहेको बताइएको छ।

सम्बोधनका क्रममा सीले ताइवान चीनको अभिन्न हिस्सा रहेको दोहोर्‍याउँदै ताइवानसँगको पूर्ण एकीकरण चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको ऐतिहासिक लक्ष्य र सम्पूर्ण चिनियाँ जनताको साझा आकांक्षा भएको बताए। कुनै देशको नाम उल्लेख नगरी उनले बाह्य शक्तिको हस्तक्षेपको दृढतापूर्वक प्रतिरोध गर्न पनि आह्वान गरे। सन् १९२१ जुलाई १ मा स्थापना भएको चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको सन् २०२५ को अन्त्यसम्म १० करोड १० लाखभन्दा बढी सदस्य रहेको सरकारी समाचार संस्था सिन्ह्वाले जनाएको छ। रासस/एएफपी

ठ्याठ्ठा ठ्याठ्ठा

मृतक एक लाख नाघे

यांग्गुन- म्यान्मामा सन् २०२१ को सैन्य तख्तापलटपछि सुरु भएको गृहयुद्धमा मृत्यु हुनेको संख्या एक लाख नाघेको छ। द्वन्द्वसम्बन्धी घटनाको अभिलेख राख्ने संस्था सशस्त्र द्वन्द्व स्थान तथा घटना तथ्यांक (एसिएलडी) का अनुसार सबै पक्षबाट हालसम्म कम्तीमा एक लाख १४ जनाको ज्यान गएको छ। विश्लेषकहरूले यसलाई अहिले एसियाकै सबैभन्दा घातक सक्रिय द्वन्द्वका रूपमा वर्णन गरेका छन्।

सैन्य नेतृत्वले फेब्रुअरी २०२१ मा आइ सान सुकी नेतृत्वको निर्वाचित सरकारलाई अपदस्थ गर्दै सत्ता कब्जा गरेको थियो। त्यसपछि लोकतन्त्र समर्थक प्रदर्शनमाथि गरिएको दमनले सशस्त्र विद्रोहको रूप लिँदा प्रजातन्त्र समर्थक समूहहरू जातीय सशस्त्र संगठनसँग मिलेर सेनाविरुद्ध लडिरहेका छन्। हालसम्म एक हजार २०० भन्दा बढी सशस्त्र समूह सक्रिय रहेको एसिएलडीले जनाएको छ।

द्वन्द्वले सर्वसाधारणको जीवन गम्भीररूपमा

प्रभावित भएको छ। राखाइन राज्यमा हवाई आक्रमणमा श्रीमान् गुमाएकी ४९ वर्षीया थेइन आये नुले आफूले अपार पीडा भोगिरहेको र अब कसलाई दोष दिने भन्ने अवस्था पनि नरहेको बताइन्। मध्य म्याग्वे क्षेत्रका अर्का एक वासिन्दाले लोकतन्त्र समर्थक विद्रोहमा सहभागी भएका आफ्ना किशोर छोराको मृत्यु भएपछि युद्धका कारण धार्मिक संस्कारसमेत पूरा गर्न नपाएको गुनासो गरे।

संयुक्त राष्ट्रसंघका अनुसार म्यान्मामा ३७ लाखभन्दा बढी मानिस आन्तरिकरूपमा विस्थापित भएका छन् भने पाँचमध्ये एकभन्दा बढी नागरिक गम्भीर खाद्य असुरक्षाबाट प्रभावित छन्। यांगुनसहितका केही क्षेत्रमा लक्षित हत्या भइरहेका छन् भने अन्य क्षेत्रमा रूसी र चिनियाँ आपूर्तिको लडाकु विमानबाट नियमित हवाई आक्रमण भइरहेको बताइएको छ।

एसिएलडीका अनुसार सन् २०२५ मा प्यालेस्टिनी क्षेत्रपछि म्यान्मा विश्वकै दोस्रो

सबैभन्दा बढी द्वन्द्वग्रस्त मुलुक बनेको थियो। सन् २०२३ को अन्त्यतिर विद्रोही समूहले उल्लेखनीय सफलता हासिल गरे पनि चीनको समर्थन र केही जातीय सशस्त्र समूहसँगको सहमतिपछि पछिल्लो समय सेनाले पुनः आफ्नो पकड बलियो बनाएको विश्लेषकहरूको भनाइ छ।

फेब्रुअरी २०२४ मा सेनाले अनिवार्य सैनिक भर्ती लागू गरी करिब ५० हजार नागरिकलाई सैन्य सेवामा बोलाएको थियो। पूर्वसैनिकहरूका अनुसार पर्याप्त तालिमबिना अग्रपंक्तिमा पठाइएका धेरै भर्ती सैनिक युद्धमा ज्यान गुमाउने उच्च जोखिममा छन्।

युद्धका कारण थाइल्याण्ड र बंगलादेशतर्फ शरणार्थीको पलायन बढेको छ। साथै, सीमावर्ती क्षेत्रमा लागूऔषध उत्पादन, तस्करी तथा सशस्त्र समूहको संरक्षणमा सञ्चालित अनलाइन ठगी केन्द्रहरू पनि तीव्ररूपमा विस्तार हुँदै गएको पर्यवेक्षकहरूले बताएका छन्। रासस/एएफपी

प्रति तोला -	प्रति तोला -	प्रति तोला -
२७३२००	०	४२७०

गौरवका आयोजना निर्माणमा ढिलाइ

प्रभाव संवाददाता

गण्डकी- आठ वर्षअघि गण्डकी प्रदेश सरकारले प्रदेश गौरवका आयोजनाका रूपमा कास्कीको पुँडीटार र नवलपुरको लोकाहाखोलामा औद्योगिक क्षेत्र निर्माण गर्ने घोषणा गरेको थियो। बर्सेन प्रदेश सरकारको नीति, कार्यक्रम तथा बजेटमा यी दुई आयोजना प्राथमिकताका साथ समेटिन्छन्। तर, औद्योगिक क्षेत्रका लागि जग्गा प्राप्तिको प्रक्रिया भने अझै टुंगिन सकेको छैन।

गत वर्ष स्वीकृत गरिएको औद्योगिक क्षेत्रको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (इआइए) प्रतिवेदनलाई परिमार्जन गर्नुपर्नेका कारण आयोजना निर्माणमा थप ढिलाइ हुने देखिएको बताए। प्रदेशको उद्योग तथा पर्यटन मन्त्रालयको उद्योग-वाणिज्य महाशाखाका प्रमुख महाराज ढकालले 'इआइए' अन्तर्गत वातावरणीय व्यवस्थापन योजना परिमार्जन गर्न लागिएको बताए।

आयोजना निर्माणस्थलमा कटान गर्नुपर्ने रूखको गणना गर्दा प्रतिवेदनले औल्याएभन्दा विपरीत रूखको संख्या घटवढ भएको पाइएपछि पुनः अध्ययन गरी रूखको संख्या यकिन गर्न लागिएको हो। तीन वर्षअघि एआइए गर्दाको समयमा भन्दा अहिले गणना गर्दा कटान गर्नुपर्ने रूखको संख्या कतै कम त कतै बढी रहेको पाइयो, महाशाखा प्रमुख ढकालले भने, 'पहिले गणना गरिएका पुराना रूख हट्दा र नयाँ बिरुवा हुँदाका कारण रूखको संख्या घटवढ भएको हो।'

वातावरणीय व्यवस्थापन योजना परिमार्जन अघाडि जग्गाको भोगाधिकार लिने प्रक्रिया अगाडि बढ्छ, जग्गा प्राप्तिको प्रक्रिया लम्बिँदा औद्योगिक क्षेत्र निर्माणमा ढिलाइ भएको हो, उद्योग वाणिज्य महाशाखाका प्रमुख महाराज ढकालले भने।

दुवै जिल्लाका डिभिजन वन कार्यालयसंगको समन्वयमा औद्योगिक क्षेत्र निर्माणस्थलमा काट्नुपर्ने रूखको गणना गरिएको थियो। वातावरणीय व्यवस्थापन योजना परिमार्जनका लागि परामर्शदाता छनौट गरेर काम अगाडि बढाउने भएको छ। यसअघि परामर्शदाता कम्पनी गौमुखाले 'इआइए'को जिम्मा पाएको थियो।

प्रदेशको वन तथा वातावरण मन्त्रालयले कटान गर्नुपर्ने रूखको वास्तविक सफ्या यकिन गरेर पठाउन उद्योग तथा पर्यटन मन्त्रालयलाई पत्राचार गरेको महाशाखा प्रमुख ढकालले बताए। 'वातावरणीय व्यवस्थापन योजना परिमार्जन भएपछि जग्गाको भोगाधिकार लिने प्रक्रिया अगाडि बढ्छ, जग्गा प्राप्तिको प्रक्रिया लम्बिँदा औद्योगिक क्षेत्र निर्माणमा ढिलाइ भएको हो', उनले भने।

प्रस्तावित दुवै औद्योगिक क्षेत्रको जग्गा सामुदायिक वन क्षेत्रभित्र पर्छ। औद्योगिक क्षेत्र निर्माण गर्दा काट्नु पर्ने रूखको गणनासहित क्षेत्रफल यकिन गरेर संघको वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा

प्रतिवेदन पठाउने महाशाखाले जनाएको छ। सो मन्त्रालयबाट प्रस्ताव स्वीकृत भएपछि संघीय मन्त्रपरिषदबाट जग्गा भोगाधिकार दिने निर्णय हुनेछ। त्यसपछि वल्ल औद्योगिक क्षेत्र निर्माणको काम सुरु हुने जनाइएको छ।

जग्गा प्राप्तिका लागि प्रदेश सरकारले यसअघि नै संघ सरकारको वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा प्रस्ताव पठाएको थियो। प्रदेश सरकारले पुँडीटारमा रु ५४ करोड र लोकाहाखोलामा रु ७६ करोडको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डिपिआर) समेत तयार पारिसकेको छ। औद्योगिक क्षेत्रलाई चाहिने जग्गा नापजाँच तथा यकिन भइसकेकाले अब जग्गा उपलब्ध गराउने समन्वयमा संघ सरकारको निर्णयको पछाडिमा प्रदेश सरकार हो।

जग्गाको भोगाधिकार आएपछि पुँडीटारमा चार हजार ५०० रोपनी र लोकाहाखोलामा १४१ विगाहामा औद्योगिक क्षेत्र निर्माण हुनेछ। पुँडीटार औद्योगिक क्षेत्रले कास्कीको पोखरा-३३ र तनहुँको शुक्लागण्डकी-९ को केही भू-भागलाई समेट्छ। लोकाहाखोला औद्योगिक क्षेत्र नवलपुरको कावासोती-१ र देवचुली-१० मा स्थापना हुन लागेको हो।

पुँडीटारमा केही अव्यवस्थित बसोबास रहेको ठाउँ रहे पनि बस्तीबाहेकको जग्गालाई मात्र समेटेर 'डिपिआर' बनाइएको मन्त्रालयले जनाएको छ। प्रदेश गौरवका आयोजना निर्माणमा ढिलाइ हुँदा प्रदेश सरकारप्रति नागरिकले पनि गुनासो गर्न थालेका छन्।

कर्पोरेट

जिडब्लुएम ओरा-५ लाई 'डिजाइन अफ द इयर'को अवार्ड

काठमाडौं (प्रस)- नेपालमा सार्वजनिक भएको एक सातामै जिडब्लुएमको नयाँ विद्युतीय एसयूभी ओरा-५ ले अटोमोबाइल बजारमा उल्लेखनीय चर्चा बटुलिरहेको बेला यसले अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा पनि अर्को महत्वपूर्ण सफलता हासिल गरेको छ। जिडब्लुएमको पूर्ण विद्युतीय मोडेल ओरा-५ ले प्रतिष्ठित २०२५ लन्डन डिजाइन अवार्ड्स अन्तर्गत प्रोडक्ट डिजाइन - अटोमोबाइल्स/भेहिकल्स विधामा 'डिजाइन अफ द इयर' उपाधि जित्दै आफ्नो विश्वस्तरीय डिजाइन उत्कृष्टतालाई पुनः प्रमाणित गरेको हो।

यो सम्मानले ओरा-५ को आकर्षक वायुय स्वरूप मात्र होइन, अत्याधुनिक प्रविधि, प्रयोगकर्ता-केन्द्रित सोच तथा स्मार्ट गतिशीलताप्रतिको जिडब्लुएमको दृष्टिकोणलाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा थप स्थापित गरेको छ। 'प्राकृतिक सौन्दर्य'को अवधारणामा आधारित ओरा-५ ले 'प्रकृतिबाट प्रेरित, सहरका लागि निर्मित' भन्ने मूल सोचलाई आत्मसात गर्दै जैविक प्रेरणाबाट विकसित वायुय बनावट, आकर्षक बक्काकार संरचना, पानीको थोपा शैलीका अगाडिका बत्ती तथा एकीकृत पछाडिका बत्तीमाफत आधुनिक सौन्दर्य र प्रविधिको उत्कृष्ट संयोजन प्रस्तुत गरेको छ। ओरा-५ ले एकपटकको पूर्ण चार्जमा अधिकतम ५२० किलोमिटरसम्मको यात्रा क्षमता, २०० मिलिमिटर ग्राउन्ड क्लियरेन्स, २० भन्दा बढी उन्नत चालक सहायता प्रणाली, ३६० डिग्री क्यामेरा, १८० डिग्री च्यासिस दृश्य क्यामेरा, सेल्फ-हिलिङ पेन्ट, प्यानोरामिक मूनरूफ तथा प्रिमियम इन्टेरियरसहित आधुनिक र सुरक्षित विद्युतीय ड्राइभिङ अनुभव प्रदान गर्दछ। यसको विशेष प्रारम्भिक मूल्य रु. ४६ लाख ९९ हजार बाट सुरु हुन्छ। नेपालमा सार्वजनिक भएको छोटो अवधिमै ओरा-५ ले आफ्नो आकर्षक डिजाइन, आधुनिक प्रविधि, उच्च सुरक्षा मापदण्ड तथा प्रिमियम विशेषताका कारण अटोमोबाइल बजार र सामाजिक सञ्जालमा व्यापक चर्चा बटुल्न सफल भएको छ। नेपालका लागि जिडब्लुएमका अधिकारिक आयातकर्ता तथा वितरक भोजी इम्पेक्स प्रा. लि.ले विश्वस्तरीय विद्युतीय सवारी नेपाली ग्राहकसमक्ष ल्याउने आफ्नो प्रतिबद्धतालाई निरन्तरता दिँदै निकट भविष्यमै नयाँ मोडल पनि नेपाल भित्र्याउने छ।

सन नेपाल लाइफलाई आईक्यानको 'सर्टिफिकेट अफ मेरिट'

काठमाडौं (प्रस)- सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडले नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्था (आईक्यान) द्वारा प्रदान गरिने उत्कृष्ट वार्षिक प्रतिवेदन (विपिए) अन्तर्गत सर्टिफिकेट अफ मेरिट प्राप्त गरेको छ।

काठमाडौंस्थित होटल याक एण्ड यतीमा वि.सं. २०८३ साल असार १६ गते आयोजित विशेष समारोहमा कम्पनीलाई उक्त सम्मान प्रदान गरिएको हो। कार्यक्रममा कम्पनीका निमित्त प्रमुख कार्यकारी अधिकृत कवि फुयाल, प्रमुख वित्त अधिकृत रञ्जु लम्साल तथा वित्त विभागकी जिना लागेको उपस्थिति रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक वित्तीय प्रतिवेदनको उत्कृष्ट प्रस्तुति, वित्तीय पारदर्शिता, नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मापदण्ड तथा अन्य प्रचलित लेखा मापदण्डहरूको प्रभावकारी पालना, साथै संस्थागत सुशासनप्रतिको उच्च प्रतिबद्धतालाई मूल्यांकन गर्दै आईक्यानले कम्पनीलाई उक्त सर्टिफिकेट अफ मेरिट प्रदान गरेको हो।

उक्त अवसरमा कम्पनीका निमित्त प्रमुख कार्यकारी अधिकृत कवि फुयालले यो सम्मान सम्पूर्ण सन नेपाल लाइफ परिवारका लागि गर्व र खुसीको विषय भएको बताए। उनले यस सम्मानले कम्पनीलाई वित्तीय पारदर्शिता, सुशासन तथा उत्कृष्ट कार्यसम्पादनलाई अझ सुदृढ बनाउन थप प्रेरणा र जिम्मेवारी प्रदान गरेको उल्लेख गरे। सन नेपाल लाइफले १५० शाखा तथा उप शाखा कार्यालयहरूबाट जीवन बीमा सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ।

सिटिजन्स बैंकद्वारा विश्रामपुरमा निःशुल्क आँखा शिविर

काठमाडौं (प्रस)- सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल लिमिटेडले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रम अन्तर्गत मधेश प्रदेशको विश्रामपुर गाउँपालिका, वारामा निःशुल्क आँखा परीक्षण शिविर सम्पन्न गरेको छ। स्वस्थ दृष्टि र उज्यालो भविष्यको लक्ष्यसहित आयोजना गरिएको यस शिविरले समुदायका नागरिकलाई गुणस्तरीय नेत्र स्वास्थ्य सेवा सहज रूपमा उपलब्ध गराउने अपेक्षा गरेको छ। शिविरमा करिब ८०० जना सेवाग्राहीले निःशुल्क आँखा परीक्षण सेवा प्राप्त गरेका छन् भने परीक्षणका क्रममा करिब १५० जना मोतिविन्दुका विरामीको शल्यक्रिया गरिने व्यवस्था गरिएको छ।

आपाठ १२ गते देखि १६ गते, २०८३ सम्म सञ्चालन भएको उक्त शिविर बरौनीया, छतवा, मुसहरवा, बलिरामपुर तथा नकटुवा लगायतका स्थानहरूमा आयोजना गरेको थियो। शिविरमा सहभागी हुने सर्वसाधारणले निःशुल्क आँखा परीक्षण सेवा प्राप्त गर्नुका साथै आवश्यकता अनुसार मोतिविन्दुको शल्यक्रिया लिएका छन्। स्थानीय वासिन्दाहरूलाई समयमै आँखा परीक्षण गराई दृष्टि सम्बन्धी समस्याको पहिचान तथा उपचारमा सहभागी गराई सर्वसाधारणलाई लाभ पुऱ्याउने उद्देश्यले यो शिविर सञ्चालन गरिएको हो।

यस कार्यक्रम मार्फत बैंकले समुदायको स्वास्थ्य सुधार, अन्धोपन न्यूनीकरण तथा जनजीवनको गुणस्तर अभिवृद्धिमा योगदान पुऱ्याउने विश्वास लिएको छ। आगामी दिनमा पनि बैंकले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रम अन्तर्गत सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, शैक्षिक आदि जस्ता क्षेत्रमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउनका निमित्त विभिन्न कार्यक्रम संचालन गर्ने योजना रहेको विषय जानकारी गराएको छ। सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल लिमिटेडले देशैभरी ६१ जिल्लामा फैलिएका आफ्ना २०० वटा शाखा, १६९ वटा ए.टि.एम., ३ विस्तारित काउन्टर र ४२ वटा शाखा रहित बैंकिङ्ग ईकाइहरूबाट २० लाख ३७ हजार ग्राहकवर्गलाई आधुनिक बैंकिङ्ग सेवाहरू प्रदान गर्दै आएको छ।

ग्लोबल आइएमईको 'ग्लोबल स्मार्ट प्लस' एपबाटै खाता ब्लक गर्न मिल्ने सुविधा

काठमाडौं (प्रस)- ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेडले डिजिटल बैंकिङ ठगी (फिसिड र क्याम) बाट ग्राहकको निक्षेप सुरक्षित राख्न मोबाइल एपमा लगइन समेत गर्नु नपर्ने गरी सेकेन्डभरमै खाता रोक्का (ब्लक) गर्न सक्ने अत्याधुनिक प्राविधिक प्रणाली सञ्चालनमा ल्याएको छ। वित्तीय तथा डिजिटल साक्षरताको अभावका कारण पछिल्लो समय मुलुकभर अनलाइन ठगीका घटनाहरू तीव्र रूपमा बढेपछि, यस बैंकले यस्तो सुरक्षात्मक व्यवस्था मिलाएको हो।

बैंकका अनुसार ग्राहकहरूलाई कुनै पनि सम्भावित वित्तीय ठगी, अनधिकृत पहुँच वा खाता ह्याक भएको शङ्का लागेमा बैंकको 'ग्लोबल कनेक्ट' को अधिकारिक नम्बर ०१-५९७०६०० (वा अन्तर्राष्ट्रिय कलका लागि +९७७-१-५९७०६००) मा फोन गरेर मौखिक रूपमै खाता ब्लक गराउन सक्नेछन्। बैंकका अनुसार ग्राहक आफैले बैंकको मोबाइल बैंकिङ एप 'ग्लोबल स्मार्ट प्लस' मार्फत सुरक्षित रूपमा खाता रोक्का गर्न सक्नेछन्।

गरिमा विकास बैंकलाई उत्कृष्ट वार्षिक प्रतिवेदनमा 'सिल्वर अवार्ड'

काठमाडौं (प्रस)- गरिमा विकास बैंकले उत्कृष्ट वार्षिक प्रतिवेदनमा सिल्वर अवार्ड पाएको छ। नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्था (आईक्यान) द्वारा वार्षिक रूपमा प्रदान गरिने उत्कृष्ट वार्षिक प्रतिवेदन (विपिए) अवार्ड २०२५ मा बैंकले सिल्वर अवार्ड प्राप्त गरेको हो।

विभिन्न कम्पनीहरूले प्रकाशित गर्ने वार्षिक प्रतिवेदनको पारदर्शिता, उत्तरदायित्व र सुशासन सम्बन्धी मापदण्डलाई आधार मानी आईक्यानको तर्फबाट प्रदान गरिने यो अवार्डमा विकास बैंकहरूले प्रकाशित गरेको आ.व. २०८१/८२ को वार्षिक प्रतिवेदनको आधारमा विकास बैंक समूहबाट यस विकास बैंक उक्त अवार्डबाट सम्मानित भएको हो।

मिति २०८३ असार १६ गते मंगलवार काठमाडौंमा आयोजित एक कार्यक्रममा आईक्यानको तर्फबाट अध्यक्ष सि.ए. निल बहादुर सारु मगरले विकास बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत माधव प्रसाद उपाध्याय र लेखा विभाग प्रमुख केशव तिमल्सिनालाई उक्त अवार्ड हस्तान्तरण गरेका थिए।

गुरु ट्राभल्स र क्यान्सर काउन्सिलद्वारा 'क्यान्सर सचेतना' कार्यक्रम

काठमाडौं (प्रस)- गुरु ट्राभल्स लिमिटेड र क्यान्सर काउन्सिल नेपालको संयुक्त आयोजनामा क्यान्सर सचेतना कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ। क्यान्सर काउन्सिल नेपालका अध्यक्ष रुद्र कडरियाको पहलमा, नयाँ वानेश्वरस्थित एन.के. सिंह मेमोरियल इन्डियन प्रिपरेटरी सेकेन्डरी स्कूलमा कर्पोरेट सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत 'क्यान्सर काउन्सिल नेपालद्वारा विद्यार्थीहरूमा क्यान्सर सचेतना कार्यक्रम र गुरु ट्राभल्स लिमिटेडद्वारा 'यात्रामा लगानी गर्नुहोस्' कार्यक्रम छुट्टाछुट्टै रूपमा सफलतापूर्वक सम्पन्न भएको छ।

कार्यक्रममा विद्यालयका ७० भन्दा बढी विद्यार्थी तथा शिक्षकहरूको उत्साहजनक सहभागिता रहेको थियो। सार्वजनिक स्वास्थ्य र पर्यटन जस्ता राष्ट्रिय महत्वका विषयमा विद्यार्थीहरूलाई जानकारी प्रदान गर्ने उद्देश्यले कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो। कार्यक्रममा प्रस्तुतीकरण, शैक्षिक भिडियो प्रदर्शन तथा अन्तरक्रियात्मक प्रश्नोत्तर सत्रमार्फत सहभागीहरूलाई व्यवहारिक तथा उपयोगी जानकारी प्रदान गरिएको थियो। क्यान्सरसम्बन्धी सचेतना सत्रमा डा. किशोर कुमार प्रधानांग तथा डा. आज्ञा प्रधानांगले क्यान्सरका प्रारम्भिक लक्षणहरू, रोगबाट बच्ने उपायहरू, स्वस्थ जीवनशैली अपनाउने महत्व, सुर्तीजन्य पदार्थको प्रयोगबाट हुने जोखिम, समयमै स्वास्थ्य परीक्षण तथा प्रारम्भिक पहिचानको आवश्यकता, क्यान्सरसँग सम्बन्धित भ्रम र यथार्थ तथा नियमित स्वास्थ्य परीक्षणको महत्वबारे विस्तृत जानकारी दिएका थिए। उनीहरूले स्वस्थ जीवनशैली अपनाएमा धेरै प्रकारका क्यान्सरबाट बच्न सकिने सन्देशसमेत दिए।

नेप्सेमा ४४ अंकको उछाल

काठमाडौं (प्रस)- धितोपत्र बजारमा शेयर कारोबार मापक नेप्से परिसूचक बुधवार उच्च अंकले बृद्धि भएको छ। नेपाल स्टक एक्सचेन्जका अनुसार नेप्से परिसूचक ४४ दशमलव ५९ अंकले उकालो लागेर दुई हजार ६५२ दशमलव ९३ मा पुगेको छ।

ठूला कम्पनीको कारोबार मापन गर्ने सेन्सेटिभ परिसूचक पाँच दशमलव ७७ अंकले उकालो लागेर ४५८ दशमलव ५७ मा पुगेको छ। कूल ३६२ कम्पनीको ९५ लाख ४७ हजार ६७८ किता शेयर र तीन अर्ब ८६ करोड ११ लाख ८३ हजार चार सय १० मूल्यमा खरिद विक्री भएको छ। आज सबै उपसमूहको शेयर मूल्यमा वृद्धि भएको छ।

कारोबारका आधारमा लक्ष्मी सनराइज बैंक शीर्ष स्थानमा छ। यस्तै, रिलायन्स स्पिनिङ मिल्स, आँबु खोला जलविद्युत् कम्पनी, एनआरएन इन्फ्रास्ट्रक्चर एण्ड डेभलपमेन्ट र एनआइएमवी डिवेन्चर २०९० शीर्ष पाँचभित्र पर्न सफल भएका छन्।

नेप्सेका अनुसार, स्नो रिभर लिमिटेड, सिवाइसी नेपाल लघुवित्त, भुजुङ हाइड्रोपावर, कर्थली बुधरी स्मल हाइड्रोपावरका लगानीकर्ताले कमाएका छन्। यस्तै, कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैंक, एनएमवी डिवेन्चर, श्रौवागिरी लघुवित्त, अप्पन स्यांग हाइड्रोपावर र महालक्ष्मी डिवेन्चरका लगानीकर्ताले भने गुमाएका छन्। बुधवार २५२ कम्पनीको शेयर मूल्य बढ्दा १७ कम्पनीको मात्रै घटेको छ। यस्तै, छ वटा कम्पनीको भने कुनै परिवर्तन भएन।

मार्कीचोक-भरतपुर खण्डमा असार २३ देखि विद्युत् परीक्षण सेवा

दमौली- मार्कीचोक-भरतपुर खण्डमा असार २३ देखि विद्युत् परीक्षण सेवा सुरु हुने भएको छ। नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले निर्माण गरेको मर्याङ्दी करिडोर २२० केभी प्रसारण लाइनअन्तर्गत सो सेवा परीक्षणका रूपमा सुरु गर्न लागिएको हो।

प्राधिकरणले सार्वजनिक सूचना जारी गर्दै आउने मंगलवारदेखि उक्त प्रसारण लाइनमा २२० किलो भोल्ट क्षमताको विद्युत् प्रवाह गरी परीक्षण गरिने जनाएको छ। युरोपियन बैंकको ऋण सहयोग तथा नेपाल सरकार र नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको संयुक्त लगानीमा निर्माण गरिएको मर्याङ्दी करिडोर २२० केभी प्रसारण लाइन आयोजनाअन्तर्गत मार्कीचोक-भरतपुर खण्डको निर्माण सम्पन्न भएको छ। राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा

समाहित गर्ने उद्देश्यले तनहुँको मार्कीचोकस्थित न्यू मर्याङ्दी सबस्टेसनदेखि चितवनको अंपटारीस्थित न्यू भरतपुर सबस्टेसनसम्म २२० केभी डबल सर्किट प्रसारण लाइनमार्फत विद्युत् प्रवाह गरी परीक्षण गरिने आयोजना प्रमुख नारायण रेग्मीले जानकारी दिए।

विद्युत् प्रवाह सुरु भएसँगै प्रसारण लाइन तथा त्यससँग सम्बन्धित संरचना उच्च जोखिमयुक्त हुने भएकाले सर्वसाधारणलाई विशेष सावधानी अपनाउन आग्रह गरिएको छ। प्राधिकरणले प्रसारण लाइनका टावरमा नचढ्न, कुनै वस्तुले नछुन, टावर वरपर अनावश्यक रूपमा नजान तथा चौपायालाई टावर नजिक चराउन वा छोड्न नदिन अनुरोध गरेको छ।

प्रसारण लाइनको रुट तनहुँ गोरखा र चितवन जिल्लाका विभिन्न क्षेत्र हुँदै गएको छ। तनहुँमा आँबुखैरेनी गाउँपालिका वडा नम्बर २, ३, ४ र ५, गोरखामा गोरखा नगरपालिका-१५ याँकोट क्षेत्र तथा चितवनमा भरतपुर महानगरपालिका-२९ अन्तर्गत जुगेडी, चौकीडाँडा क्षेत्र र इच्छाकामना गाउँपालिका-६ अन्तर्गत रिदीखोला क्षेत्र प्रसारण लाइनको प्रभाव क्षेत्रभित्र पर्नेछन्। मार्कीचोक-भरतपुर प्रसारण लाइन खण्डको ठेक्का लिएको चिनीयाँ कम्पनी पिङ्गाओ ग्रुप अफ कम्पनीले छनोट गरेको 'सब-कन्ट्याक्ट'बाट समयमै काम सम्पन्न गरी लाइन सञ्चालनमा ल्याउने अवस्था नदेखिएपछि निजी क्षेत्रका जलविद्युत् आयोजनाले आफैँ 'सब-कन्ट्याक्ट' लिएर निर्माण गरिएको हो। रासस